

ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาล ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ศศิ ปริดาสุทธิจิตต์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

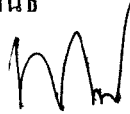
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

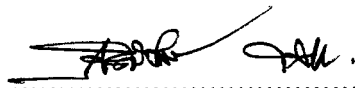
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ศศิ ปรีดาสุทธิจิตต์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

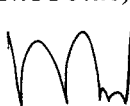
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

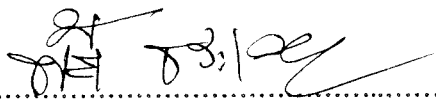

.....กรรมการ
(ดร.วิชัย จงโชติขัณฑ์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ชัย ธารเสนา)

วันที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูภาคปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต ในฐานะที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการคัดเลือกเรื่องที่ศึกษา และการตรวจทาน ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไข และรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์ และอาจารย์พรเทพ นามกร ในฐานะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ในการดำเนินงานนิพนธ์ ส่งผลให้การศึกษา สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

การศึกษางานนิพนธ์ ครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูภาคช่วงปี 2557-2559 ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขต อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้ผลการศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการทำสวนสวนลำไยนอกฤดูภาค ตลอดจนขอขอบคุณผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการดำเนินงานนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างยิ่ง

ศศิ ปรีดาสุทธิจิตต์

58930184: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: ปัญหา/ ปัญหาการจัดการ

ศศิ ปริดาสุทธิจิตต์: ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลาง ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (PROBLEMS OF MANAGING OFF-SEASON LONGAN GARDENS IN THE YEARS 2014-2016 IN AMPHOE SOI DAO, CHANTHABURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, ปร.ด. 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลาง ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลาง ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางช่วงปี 2557-2559 ที่มีภูมิสำเนาและอาศัยอยู่ในเขต อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 358 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) และทำการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และใช้ LSD (Least Significant Difference test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิจัยปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านขั้นตอนการวางแผน ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในระดับมาก ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผลในระดับมาก และสุดท้ายด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหามันในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ชาวสวนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลาง ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนชาวสวนที่มี ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลาง ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

58930184: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PROBLEMS/ PROBLEM MANAGEMENT

SASI PREEDASUTTHIJIT: PROBLEMS OF MANAGING OFF-SEASON LONGAN GARDENS IN THE YEARS 2014-2016 IN AMPHOE SOI DAO, CHANTHABURI PROVINCE. ADVISOR: PONGSATEAN LUENGALONGKOT, Ph.D. 85 P. 2016.

The purposes of this study were to examine the problems of managing off-season longan gardens in the years 2014-2016 in Amphoe Soi Dao, Chanthaburi Province and to compare the level of problems of managing off-season longan gardens in the years 2014-2016 as classified by gender, age, educational level, amount of income, and number of longan trees with productions. The subjects participating in this study were 358 longan farmers who had off-season longan production during the years 2014-2016 and had resided in Amphoe Soi Dao, Chanthaburi Province. These subjects were recruited by Yamane's formula (1973). To analyze the collected data, the test of t-test was administered to compare the differences between the independent variables with two groups, and the test of One-way ANOVA was employed to test the differences among the independent variables with 3 groups onwards. In addition, the Least Significant Test (LSD) was administered to test the differences between pairs with a preset of a significant level at .05.

The results of this study revealed that the subjects expressed a high level of opinion towards the problems of managing off-season longan gardens. Specifically, the problem in relation to the management of planning process was rated at a high level, followed by standard determination and improvement, inspecting process and evaluation, implementation and problem solving. All of these problems were rated at a high level.

Based on the results from the test of hypotheses, it was shown that there were no statistically significant differences in problems of managing off-season longan gardens faced by the subjects with different gender and age during the years of 2014-2016. The hypothesis was, therefore, rejected. Finally, statistically significant differences were found in problems of managing off-season longan gardens faced by the subjects with different educational level, amount of monthly income, and numbers of longan trees during the years of 2014-2016. Thus, the hypothesis was accepted.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค.....	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ.....	10
ข้อมูลทั่วไปสวนลำไย อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	55
เกณฑ์การแปลผล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูภาค ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี.....	58
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปราย.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	85

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
1	คุณลักษณะของระบบอเมริกาและระบบญี่ปุ่น..... 23
2	เปรียบเทียบทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาและอุปสรรค..... 24
3	เปรียบเทียบตัวแปรต้นกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 49
4	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 57
5	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน..... 59
6	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา..... 60
7	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล..... 61
8	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น..... 62
9	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมรายด้าน..... 63
10	การเปรียบเทียบเพศกับ ระดับปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี..... 64
11	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ..... 64
12	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา..... 65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	66
15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	67
16 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต.....	68
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการ สวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต.....	69
18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
2 ช่วงที่เหมาะสมในการกระตุ้นการออกดอกด้วยสารคลอเรต.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลำไยเป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนและกึ่งร้อนของเอเชีย ซึ่งอาจมีถิ่นกำเนิดในลังกาอินเดียน พม่า หรือจีน แต่ที่พบหลักฐานที่ปรากฏในวรรณคดีของจีนในสมัยพระเจ้าเซ็งเตงของจีนเมื่อ 1,766 ปีก่อนคริสตกาล และจากหนังสือ RuYa ของจีนเมื่อ 100 ปีก่อนคริสตกาล ได้มีการกล่าวถึงลำไยไว้แล้ว และชาวยุโรปได้เดินทางไปยังประเทศจีน เมื่อปี พ.ศ. 1516 ก็เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับลำไยไว้ในปี พ.ศ. 1585 แสดงว่าลำไยมีการปลูกในจีนที่มณฑลทกวางตุ้งเสฉวน มีศูนย์กลางอยู่ที่มณฑลฝูเจี้ยน ลำไย ได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศอินเดีย ลังกา พม่า และประเทศแถบเอเชีย ลังกาพม่า และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเข้าสู่ประเทศอเมริกาในปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ในประเทศไทย ลำไยขยายพันธุ์มาตามลำดับสภาพภูมิอากาศ จึงเกิดพันธุ์ใหม่ตามคุณลักษณะที่ดีของภูมิอากาศที่เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการเจริญเติบโตของลำไย การปลูกลำไยในประเทศไทยในอดีตพื้นที่ปลูกลำไยส่วนใหญ่ อยู่ทางภาคเหนือของไทย ซึ่งกล่าวได้ว่า ภูมิประเทศ และอากาศเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไยเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้อย่างดี จึงได้มีการขยายการส่งเสริมการปลูกลำไย ไปสู่พื้นที่ในจังหวัดอื่น ๆ หลายจังหวัด เช่นจังหวัดจันทบุรี (ดิเรก วรรณทอง, 2552)

การบริโภคลำไยภายในประเทศ มีเพียงร้อยละ 8-10 ของผลผลิตโดยรวมในแต่ละปี นอกนั้นจะส่งออกเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ถึงแม้ปีนี้มีผลผลิตน้อยกว่า ปีผ่าน ๆ มา แต่การส่งออกลำไยของไทยกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัจจุบันไทยได้มีการเปิดเสรีการค้าหรือเอฟทีเอกับหลายประเทศโดยเฉพาะกับประเทศจีนซึ่งถือเป็นตลาดใหญ่ของไทย จีนเป็นตลาดที่มีศักยภาพสูงในการส่งออกผลไม้ของไทยเนื่องจากมีประชากรจำนวนมากเมื่อประกอบกับเศรษฐกิจที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ชาวจีนมีกำลังซื้อสูงขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนี้ชาวจีนยังเป็นชาติที่นิยมบริโภคผลไม้รวมทั้งนิยมซื้อเป็นของฝากในเทศกาลต่าง ๆ ทำให้จีนเป็นตลาดขนาดใหญ่ในการรองรับผลไม้ส่งออกจากไทย (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2550)

อย่างไรก็ตามการทำลำไยนอกฤดูการผลิตไม่ได้พบกับความสำเร็จทุก ๆ ส่วน ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมหลายด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำจะต้องมีความเพียงพอกับความต้องการของต้นลำไยที่มีอายุและขนาดที่แตกต่างกัน ด้านการจัดการพื้นที่การปลูกจะต้องมีความเหมาะสม ด้านองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการทำลำไยนอกฤดูการผลิต (การราดสารไปดัสเซียมคลอไรด์) ด้านการใส่ปุ๋ย ด้านการกำจัดศัตรูพืช ด้านการจัดการแรงงานที่ใช้ในสวน ด้านการประสานงานกับล้งหรือผู้รับซื้อ

ลำไยเพื่อตกลงราคาซื้อขายในวันเก็บผลผลิต และด้านการกำหนดวันเพื่อเก็บผลผลิตที่ต้องทันเวลาสุกของผลลำไย ซึ่งจะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เป็นต้น นอกจากนี้ด้านต้นทุนที่ได้รับความนิยมนั้น จะต้องเป็นพันธุ์ดีเท่านั้น

ปัจจุบันการปลูกลำไยนั้นพบว่า สถานการณ์ภัยแล้งเป็นปัญหาค่อนข้างหนัก เนื่องจากทำให้ลำไยขาดน้ำนาน ผลผลิตเล็ก และแตก ตลาดต่างประเทศไม่ต้องการ ในพื้นที่สอยดาวนั้น มีการขุดลอกสระหรือบ่อน้ำเพื่อนำน้ำมาให้ลำไย และหากขุดสระหรือบ่อน้ำแล้วไม่พบ จะต้องหาซื้อจากแหล่งน้ำอื่นที่มีราคาสูงมาก ซึ่งทำให้ผู้ปลูกลำไยประสบปัญหาอย่างหนัก เพื่อให้ต้นลำไยไม่ตายอีก อีกทั้งการเก็บเกี่ยวผลผลิตยังได้น้อย จึงเป็นประสบการณ์ที่ชาวลำไยต้องคิดค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในปีถัดไปไม่ให้เกิดปัญหา หากแก้ไขไม่ได้จะทำให้ต้นลำไยตาย ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการปลูกใหม่อีกหลายปี จนกว่าจะเก็บผลผลิตได้

ดังนั้นการศึกษารุ่นนี้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ปัญหาและอุปสรรคการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากผลผลิตลำไยจากจังหวัดจันทบุรีที่อำเภอโป่งน้ำร้อน และสอยดาวมีคุณภาพและได้รับความนิยม รวมถึงมีราคาสูงกว่าผลผลิตลำไยที่ปลูกทางภาคอื่น ที่ผ่านมาจากข้อมูลด้านการส่งออกนั้นส่วนหนึ่งเป็นลำไยนอกฤดูการผลิตของจังหวัดจันทบุรี เป็นผลทำให้ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ปลูกลำไยเป็นจำนวนมาก เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยฉบับนี้ไปในการพัฒนาคุณภาพการจัดการสวนลำไยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาและอุปสรรคให้น้อยที่สุด และเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อการจัดจำหน่าย และมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต

สมมติฐานการวิจัย

1. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

2. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

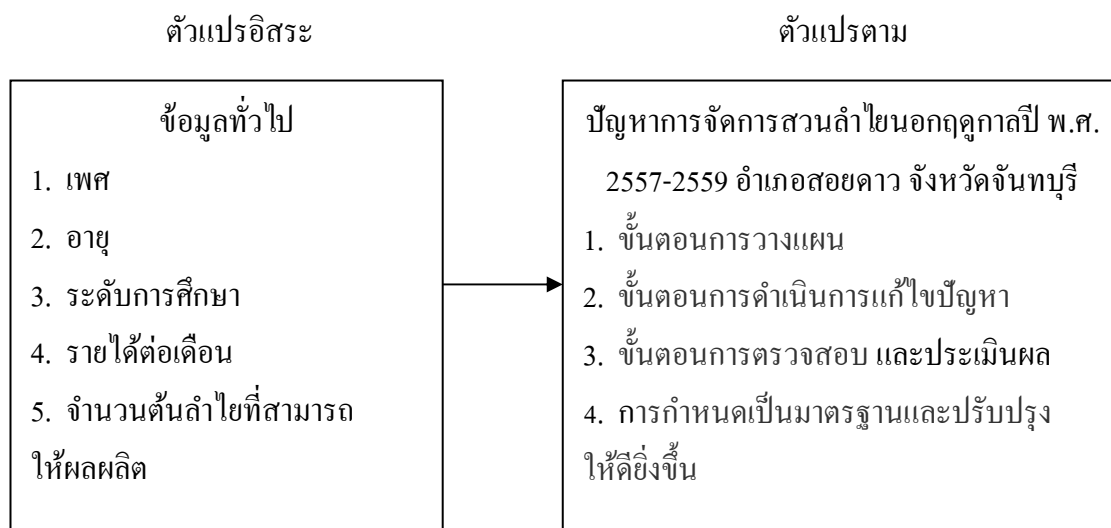
3. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

4. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

5. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำแนวคิดของ William Edwards Deming PDCA หรือ Deming Cycle (Edwards, 1990) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัย ทำให้ทราบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. ทราบผลการปัญหาและอุปสรรคการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวน
ต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต
3. สามารถนำผลการวิจัยเสนอเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการบริการ
การจัดการปัญหาตรงตามเป้าหมาย พร้อมข้อเสนอแนะในการวางแผนหรือสร้างระบบการ
บริหารงาน โดยใช้หลักการจัดการเชิงกลยุทธ์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 รายได้
 - 1.5 จำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ขั้นตอนการวางแผน
 - 2.2 ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา
 - 2.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล
 - 2.4 การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลช่วงปี
2557-2559 จำนวน 3,364 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี, 2559)

ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยของปัญหาการจัดการสวน
ลำไยนอกฤดูภาคปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในช่วงปี 2557-2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ทำให้สวนลำไยนอกฤดูภาคไม่สามารถดำเนินงานได้ และใช้
ประโยชน์จากสวนลำไยนอกฤดูภาคได้ไม่เต็มที่ เกิดความไม่คล่องตัวในการจัดการ ซึ่งในการศึกษา
ครั้งนี้หมายถึง ด้านแหล่งน้ำจะต้องมีความเพียงพอกับความต้องการของต้นลำไยที่มีอายุและขนาด
ที่แตกต่างกัน ด้านการจัดการพื้นที่การปลูกจะต้องมีความเหมาะสม ด้านองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับ
การทำลำไยนอกฤดูภาค ด้านการใส่ปุ๋ย ด้านการกำจัดศัตรูพืช ด้านการจัดการแรงงานที่ใช้ในสวน
ด้านการประสานงานกับล้งหรือผู้รับซื้อลำไยเพื่อตกลงราคาซื้อขายในวันเก็บผลผลิต และด้านการ
กำหนดวันเพื่อเก็บผลผลิตที่ต้องทันเวลาสุกของผลลำไย ซึ่งจะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เป็นต้น
นอกจากนี้ด้านต้นทุนที่ได้รับความนิยมนจะต้องเป็นต้นทุนที่คุ้มค่า

การจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลในองค์กร ร่วมกัน
ทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน
การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

ลำไยนอกฤดูภาค หมายถึง ผลผลิตลำไยที่สามารถเก็บผลผลิตได้ และไม่ตรงกับ
ช่วงเวลาที่ไม้ผลผลิตลำไยออกตามฤดูกาล ซึ่งตามธรรมชาติของไม้ผลลำไยนี้จะต้องการอากาศ
หนาวเย็นถึงระดับที่จะสามารถออกดอกและผลได้ โดยในประเทศไทยจะมีอากาศหนาวเย็นในช่วง
ปลายปี และอีกประมาณ 7 เดือนหรือประมาณเดือนกรกฎาคม-สิงหาคมก็จะสามารถเก็บผลผลิต
ลำไย

P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมายการแก้ปัญหา และวางแผน
แก้ปัญหาการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิ่ง เป็นการหาองค์ประกอบของปัญหา
โดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตาราง
การปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่วางไว้เป็นการลงมือปฏิบัติ
ตามแผนที่กำหนดไว้ในตาราง การปฏิบัติงาน

C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผลการตรวจสอบว่าเมื่อ
ปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหามาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการ

แก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผน การเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นเป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอน ตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นกรนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
3. ข้อมูลทั่วไปสวนลำไย อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค

ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค หรือ Adversity Quotient หรือ AQ ถือเป็นแนวคิดใหม่ที่ Dr.Paul G.Stoltz ได้บัญญัติและนำเสนอในปี 1997 นี้ โดยมีแนวคิดที่เชื่อว่า คนที่มี AQ คำนั้น จะต้องมีความคิดและทัศนคติต่ออุปสรรคว่าเป็นความท้าทาย ทำให้เกิดโอกาสก็คือหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ

ความหมายของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค (Adversity quotient)

Stoltz (1997) กล่าวว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค หมายถึง ความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากโดยไม่ล้มเลิก

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544, หน้า 103) ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค คือ รูปแบบปฏิกิริยาการตอบสนองหรือพฤติกรรมของคน ๆ นั้น ต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากไฮประสาทต่าง ๆ ที่ถูกสร้างและฝึกฝนขึ้น ปัญหาที่กล่าวถึงนี้อาจจะเป็นปัญหาเล็กน้อย หรืออาจเป็นปัญหาปานกลาง หรืออาจจะเป็นปัญหาที่ใหญ่โตมหึมา มหันตภัยก็เป็นไปได้ รูปแบบการตอบสนองนี้คือ รูปแบบการจัดการกับปัญหา

วิทยา นาควัชระ (2544, หน้า 244) ให้ความหมายว่า Adversity Quotient หรือ AQ หมายถึง ความสามารถในการเอาชนะอุปสรรค เป็นความอดทนเมื่อมีอุปสรรคและสามารถฟื้นฟ้อุปสรรคได้อย่างคนมีกำลังใจ และมีความหวังอยู่เสมอ ส่วนจะเป็นผู้ชนะหรือผู้แพ้นั้น ไม่เป็นไร เพราะถือว่าได้ลงมือทำสิ่งที่ควรทำแล้ว

ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ (2546, หน้า 183) อธิบายว่า Adversity Quotient หรือ AQ คือ เขาวนความอีก เป็นความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีสติ ควบคุมความคิด และ อารมณ์ทำให้ฟื้นตัวจากอุปสรรคอย่างรวดเร็ว และหยุดคิดวิธีที่ทำให้เกิดความเครียด ความท้อแท้

อารี พันธุ์ณี (2546, หน้า 65) กล่าวว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค หรือการเอาชนะปัญหาและอุปสรรค หมายถึง บุคคลที่ความอดทนจิตใจเข้มแข็ง และมีเป้าหมาย ชัดเจนแน่นอน มีความเข้าใจโลกสามารถอดทนต่อความเหนื่อยยาก ลำบาก ความเจ็บปวด การรอ คอย อดทนต่อความเหนื่อยหน่าย มุ่งมั่น ฟันฝ่าอุปสรรคและแก้ปัญหาให้ได้

นันทนุช ตั้งเสถียร (2546, หน้า 25) ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ว่า เป็นแนวคิดที่จะพยายามทำความเข้าใจอุปสรรค ความยากลำบากและรู้ที่มาของความรู้ว่าทำไมคน จึงท้อแท้และสิ้นหวังเมื่อประสบกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่ยากลำบากที่ได้ผ่านเข้ามา เหมือน มรสุมที่จู่โจม ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคจึงเป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่าจะช่วยทำให้คน อดทนกับความยากลำบากและฟันฝ่าเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นไปได้

วรวรรณ หงส์กิตติยานนท์ (2548, หน้า 55) ได้สรุปความหมายของ ความสามารถและ ฟันฝ่าอุปสรรค คือ ความทนต่อปัญหาและอุปสรรค และความสามารถในการแก้ไขปัญหาและ อุปสรรค

วรัญญพร ปานเสน (2550, หน้า 18) อธิบายว่า Adversity Quotient หมายถึง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และความยากลำบาก หรือความฉลาดในการฝ่าวิกฤต ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการประสบความสำเร็จในชีวิต

เมื่อสรุปจากความหมายและแนวคิดต่าง ๆ ที่หลายท่านได้กล่าวไว้ ผู้วิจัยจึงให้ความหมาย Adversity Quotient หรือ AQ ว่า คือ ศักยภาพของบุคคลในการต่อสู้ หรือเอาชนะปัญหาหรือ อุปสรรคที่กำลังเผชิญอยู่อย่างมีสติ พากเพียร หาหนทางแก้ไขอย่างไม่หยุดหย่อนและอดทน ไม่ ล้มเลิกความพยายามโดยง่าย จนผ่านพ้นปัญหานั้นไปด้วยดี

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนด ความสามารถของบุคคลในการอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเผชิญต่อปัญหา และอุปสรรคได้ จนทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตประจำวันและการทำงาน โดย สดลทพซ์ ได้สรุปแนวความคิดเรื่อง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคว่า AQ ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของหลักการทางวิทยาศาสตร์ 3 หลัก คือ

1. จิตวิทยาการรู้คิด (Cognitive psychology) อุปสรรคต่าง ๆ เกิดมาจากภายในจิตใจ ของตนเอง ทำให้การความท้อแท้ การหมดหวัง 'ไม่รู้ว่าจะจัดการกับอุปสรรคเหล่านี้อย่างไร' คนกลุ่มนี้ก็จะพ่ายแพ้ และจมอยู่กับความทุกข์ที่มากับอุปสรรค ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีการรับรู้ว่

อุปสรรคเป็นสิ่งชั่วคราว และเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญผ่านไป คนก็จะมีความหวัง มีกำลังใจไม่ท้อแท้ และหาทางที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านี้ไป และถ้าเผชิญอุปสรรคต่างๆ ในอนาคตก็จะมี การรับรู้ อุปสรรคในทางบวก

2. อิมมูโนวิทยาของจิตประสาท (Psychoneuroimmunology) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของสุขภาพและผลการปฏิบัติงานของมนุษย์ โดย AQ มาจากความเกี่ยวข้องกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเอง ความเข้มแข็งทางจิตใจและการควบคุมตนเองจะส่งผลต่อภูมิคุ้มกันต้านทานโรคร้ายหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ นักวิจัยหลายท่านได้กล่าวว่า ศาสตร์แห่งภูมิคุ้มกันทางจิตในและประสาทวิทยานี้ ทำให้คนเราได้เรียนรู้ว่า

2.1 มีการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างวิธีที่คุณตอบสนองต่อวิกฤตและสุขภาพจิตและสุขภาพกายของคุณ

2.2 การควบคุมจำเป็นต่อสุขภาพและการมีอายุยืนยาว

2.3 วิธีที่บุคคลตอบสนองต่อวิกฤตมีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันการฟื้นตัวจากการผ่าตัดและความทนทานต่อโรคที่คุกคามชีวิต

2.4 รูปแบบการตอบสนองต่อวิกฤตที่อ่อนแอ ทำให้เกิดความเครียดได้

3. สรีรวิทยาประสาท (Neurophysiology) สมองคนเราประกอบด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์ สามารถสร้างความเคซินขึ้นมาได้ ถ้าเปลี่ยนจิตได้สำนึก และสร้างทัศนคติทางบวก จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่เกี่ยวข้องของคนได้ ดังนั้นจากพื้นฐานงานวิจัยของนักสรีระประสาทวิทยาชั้นนำ ทำให้คนเราได้เรียนรู้ว่า

3.1 สมองถูกจัดเตรียมอย่างเยี่ยมยอด เพื่อการสร้างนิสัยอย่างที่เรารารถนา

3.2 นิสัยสามารถยับยั้ง และเปลี่ยนแปลงได้ทันที นั่นคือ นิสัยส่วนตัวในการตอบสนองต่อวิกฤต สามารถถูกยับยั้งและเปลี่ยนแปลงได้ทันที

3.3 นิสัยที่เป็นจิตได้สำนึก เช่น AQ ก็จะสามารถเปลี่ยนได้อย่างทันทีทันใด และพร้อมที่จะสร้างนิสัยใหม่ ๆ ที่คงอยู่ได้อย่างถาวร

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ เป็นแนวคิดใหม่ที่บุคคลยังไม่ได้รับการเตรียมหรือฝึกฝนมาก่อน ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคพัฒนามาจากหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ไม่เพียงแต่จะใช้ได้ในระดับบุคคลเท่านั้น ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคยังช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของทีมงาน ความสัมพันธ์ ครอบครัว องค์กร ชุมชนสังคม และใช้พยากรณ์ความสำเร็จต่าง ๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารหรือการจัดการ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับ โดยการบริหาร (Administration) นิยมใช้ในภาครัฐหรืองานที่เกี่ยวกับนโยบาย และการจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคธุรกิจเอกชนซึ่ง The Encyclopedia Americana ได้ขยายความว่า การบริหารและการจัดการใช้ทดแทนกันได้ คำว่า “การบริหาร” เป็นการจัดการงานบริหารระดับสูง ส่วน “การจัดการ” เป็นศิลปะของการประสานองค์ประกอบหรือปัจจัยการผลิตเพื่อมุ่งความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การเป็นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยแรงงาน วัสดุ และเครื่องจักร ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ผู้ที่ใช้ในความหมายแตกต่างกันส่วนใหญ่มักจะเห็นว่า คำว่า การบริหาร ครอบคลุมภาพรวมขององค์การ ในขณะที่การจัดการมุ่งไปที่การจัดการกับทรัพยากรเพื่อให้บรรลุจุดหมาย และคำว่า “การบริหาร” ในที่นี้จะใช้ในความหมายว่าเป็นความพยายามใช้ศาสตร์และศิลป์เชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์การให้ร่วมมือร่วมใจดำเนินกิจกรรม เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จทั้งในเชิงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานขององค์การที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำปัจจัยทางการบริหารจัดการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้อย่างเป็นกระบวนการ โดยผ่านหน้าที่หลัก คือ การวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำและการควบคุมให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการบริหารจัดการ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า การบริหารส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการคำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหารกับคำว่า การจัดการใช้แทนกันได้มีความหมายเหมือนกัน (สมคิด บางโม, 2546, หน้า 60) ในเอกสารคำสอนเล่มนี้จะใช้สองคำนี้ปะปนกันตลอดไปตามความเหมาะสมจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะ เพื่อเอาคนทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนาจการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ปัจจัยในการบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คนหรือบุคคล (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ

2. เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมียงบประมาณเพื่อการบริหารงานหากขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

3. ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็ย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

4. การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือ เป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 3 ประการให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ

สิ่งเหล่านี้ก็คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการทำระบบบริหารผลงานให้ประสบความสำเร็จ การประเมินว่า ระบบบริหารผลงานของแต่ละองค์กรนั้นยังต้องปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง เพียงแต่ถ้าองค์กรใดนำเอาระบบบริหารผลงานมาใช้นั้น ก็จะสามารถนำเอาระบบนี้มาใช้ในการประเมินผลงานได้ด้วย เพราะด้วยตัวระบบมันมีเครื่องมือช่วยให้การประเมินผลงานทำได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการบริหารเพื่อบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพปี ค.ศ. 1916 Fayol (1916 อ้างถึงใน คำรงค์ วัฒนา 2545, หน้า 9) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องการจัดการและจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ Administration industrielleet generaleb เป็นภาษาฝรั่งเศส โดย Fayol เห็นว่าหลักในการจัดการนั้น ควรยืดหยุ่นและสามารถปรับไปตามตัวแปรต่าง ๆ เขาได้กำหนดหลักการสำหรับผู้บริหารไว้

14 ประการ คือ

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work) เป็นการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2. อำนาจสั่งการ (Authority) เป็นอำนาจสั่งการซึ่งเป็นอำนาจอันชอบธรรมของบรรดาผู้ที่มีตำแหน่งเพื่อสามารถที่จะออกคำสั่งในการทำงานได้ โดยผู้ออกคำสั่งต้องมีความรับผิดชอบต่อกำสั่งในการทำงานได้

3. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นระเบียบวินัยที่คนในองค์กรต้องเคารพ และยอมรับ เพื่อสร้างสภาพงานที่เป็นระเบียบและเรียบร้อย

4. หลักการ “สั่งการโดยคน ๆ เดียว” (Unity of command) เป็นหลักการ ซึ่งคุ้นเคยในชื่อของหลัก “เอกภาพในการบังคับบัญชา” ลูกน้องจะต้องฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานก็จะต้องรายงานกับผู้บังคับบัญชาโดยตรง

5. การมีทิศทาง (Unity of direction) คือ การมีทิศทาง หรือ เป้าหมายเดียวกัน โดยแต่ละกลุ่มงานย่อย (กอง, แผนก, ฝ่าย) ในองค์กรที่มีกิจกรรมแยกย่อยออกมา

6. ประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of interests to the general interests) เป็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว

7. หลักการตอบแทน (Remuneration) เป็นหลักการตอบแทนการทำงาน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่คนงานจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม

8. หลักการรวมอำนาจ (Centralization) เป็นหลักการรวมอำนาจ หมายถึง ระดับความมากน้อยที่ผู้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ ซึ่ง Fayol เห็นว่า การใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจควรกระทำที่สายการบังคับบัญชาระดับสูงที่สุดที่เป็นไปได้ในสถานการณ์นั้น ๆ

9. การมีสายการบังคับบัญชา (Scalar chain) เป็นการมีสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเสมือนห่วงโซ่หรือเส้นทางของคำสั่ง และติดต่อสื่อสารใด ๆ ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องในแต่ละสายงานภายใต้โครงสร้างของแต่ละองค์การ

10. การจัดระเบียบ (Order) เป็นการจัดระเบียบหรือการจัดให้คนตลอดจนวัตถุสิ่งของได้อยู่ในที่ที่ควรอยู่ นั่นคือ ใช้คนให้เหมาะกับงาน จัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ และมีระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ

11. ความเที่ยงธรรม (Equity) เป็นความเที่ยงธรรมที่ Fayol กล่าวถึงหลักข้อนี้ว่า นักบริหารควรมีทั้งความยุติธรรม (Justice) และความโอบอ้อมอารี (Kindliness)

12. หลักความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร (Stability of tenure of personal) เป็นหลักความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนบุคลากรพัฒนานักบริหาร

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความคิดริเริ่ม หมายถึง พลังที่จะคิดให้เกิดแผนงานแล้วทำต่อไปจนสำเร็จ จะเกิดได้ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับการจูงใจ และมีความพึงพอใจในงาน

14. สามัคคีคือพลัง (Esprit de corps) เป็นภาษิตที่ว่า สามัคคีคือพลัง หมายถึง การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมอันจะทำให้เกิดความกลมเกลียว และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์กร

กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ (Certo, 2000, p. 555) หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ คำว่า “การบริหาร”

(Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ

ทฤษฎีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

การศึกษาหลักการบริหารในยุคคลาสสิกให้ความสนใจไปที่ทฤษฎีการจัดการที่มุ่งเน้นไปที่องค์การโดยรวมและพยายามที่จะแสวงหาวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การให้ดีขึ้นวิวัฒนาการของความคิดทางการบริหารอย่างเป็นระบบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสาธารณะ เกิดขึ้นในยุโรปช่วงประมาณต้นศตวรรษที่ 20 แนวความคิดที่มีชื่อเสียงมากคือ ทฤษฎีระบบราชการของ Max Weber จุดสนใจคือ การศึกษาระบบโครงสร้างขององค์การขนาดใหญ่ที่มีอยู่มากมายในขณะนั้น จึงได้เสนอแนวทางการจัดการองค์การขนาดใหญ่ที่มีรูปแบบขึ้นมาในปี ค.ศ. 1911 โดยมีการกำหนดลักษณะโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนสำหรับในส่วนของการศึกษาการบริหารในแง่ของการจัดการ ได้เริ่มต้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 เช่นกัน โดยกลุ่มบุคคลซึ่งต่อมาได้มีการเรียกว่า “กระบวนการจัดการแบบวิทยาศาสตร์” หรือ “Scientific management”

สาระสำคัญของหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Principle of scientific management) ของ Taylor อาจสรุปได้ดังนี้

Taylor ชี้ให้เห็นถึงข้อดีของวิธีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์มีความสำคัญและดีกว่าการจัดการแบบความเคยชิน หรือ Rule of Thumb ซึ่งเป็นการบริหารที่ไม่มีรูปแบบ อาศัยวิธีการบริหารแบบเก่า ๆ ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ Taylor จึงเสนอให้องค์การมีการจัดตั้งระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาใช้โดยอาศัยวิธีการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยนั่นคือ การสร้างหลักการบริหารต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเทคนิคหรือวิธีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ คือ กฎระเบียบ วิธีการในการทำงาน มาตรฐานการทำงานที่องค์การจะนำมาใช้ ต้องผ่านการศึกษาวិเคราะห์เชิงประจักษ์เสียก่อนโดยมีการสังเกต จับเวลา จดบันทึกวิเคราะห์ห้วงยามแล้วอย่างดีว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดแล้ว สามารถนำมาใช้ในการทำงานนั้น ๆ ได้อย่างดี

หลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ได้กำหนดถึงภารกิจของฝ่ายจัดการนั้นมีอยู่ 4 ข้อ

1. พัฒนาหลักการแบบวิทยาศาสตร์ขึ้นมาใช้เป็นมาตรฐานในการทำงาน แทนการทำงานแบบความเคยชินที่ไม่มีระบบงาน การวางมาตรฐาน (Standardization) ในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการทำงานทุกอย่างต้องเข้าสู่ระบบมาตรฐานไม่ว่าจะเป็นวิธีการทำงาน ปริมาณงานที่ทำ เวลาการทำงาน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันหมด เน้นเรื่อง “วิธีการทำงานที่ดีที่สุด” หรือ “One best way” หรือ “One best method”

2. ต้องมีการคัดเลือกคนตามหลักการวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้คนที่เหมาะสมกับงาน ผลประโยชน์ที่ดีที่สุดที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงานจะได้รับขึ้นอยู่กับการทำงานของคนงาน เพราะฉะนั้นคนงานทุกคนต้องทำงานให้มีผลผลิตสูงสุดเท่าที่จะทำได้ หลักการคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานตามหลักวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องพิจารณาทั้งด้านความรู้ความสามารถและความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นสำคัญดังนั้นการคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานต้องไม่มองเฉพาะจุดของการคัดเลือกเท่านั้น ต้องมองไปถึงอนาคตด้วย ต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ทักษะ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญงานที่บุคคลแสดงออกมาในขณะที่ทำการทดสอบงาน หรือบุคลิกลักษณะ ไหวพริบ ความเฉลียวฉลาด ความกระตือรือร้นในการทำงานที่สามารถสังเกตได้จากการสัมภาษณ์

3. ต้องพัฒนาบุคคลแต่ละคนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ทุกคนทำงานได้อย่างถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ต้องทำควบคู่ไปกับหลักการข้อที่ 2 เมื่อรับบุคคลเข้าทำงานแล้วต้องมีการฝึกอบรม สอนงานให้แก่คนทำงานอย่างถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการในการทำงานที่กำหนดไว้ด้วย เพื่อเป็นการเตรียมตัวให้ผู้ที่ทำงานสามารถทำงานที่องค์การกำหนดไว้ได้อย่างดีและมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ในอนาคตด้วย แนวความคิดของ Taylor เกิดจากความเชื่อที่ว่า หัวหน้างานแต่ละคนเป็นผู้ที่มีความชำนาญทางการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นหัวหน้างานคนหนึ่งจึงไม่สามารถกำกับควบคุมการทำงานทุกอย่าง จึงได้เสนอให้จำกัดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้างานแต่ละคนให้ทำงานที่เขามีความชำนาญเพียงอย่างเดียว

4. สร้างความร่วมมือในการทำงานอย่างฉันท์มิตรให้เกิดขึ้นในองค์การ (Friendly cooperation) โดยต่างฝ่ายต่างต้องเห็นใจซึ่งกันและกัน คือ ฝ่ายบริหารต้องมีความเห็นใจคนงาน โดยมอบหมายงานให้แก่คนงานในปริมาณและมาตรฐานของงานที่จะให้คนงานทำในแต่ละวันควรมีปริมาณที่เหมาะสม ไม่หนักเกินไป ฝ่ายบริหารต้องให้รางวัลพิเศษ แก่คนงานที่ทำงานดีเด่น และสอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์ด้วย ฝ่ายจัดการต้องคอยเอาใจใส่สอนคนงานให้ทำงานในแต่ละขั้นตอนของงานอย่างถูกวิธี โดยจัดให้มีหัวหน้างานคอยสอนงานดูแล และนำคนงานให้ทำงานอย่างถูกต้อง ประการสุดท้ายคือ ฝ่ายจัดการต้องเปิดโอกาสให้คนงานได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่ทำและนำไปพิจารณาวิเคราะห์ทดลองตามหลักวิทยาศาสตร์

ข้อดีของหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์

1. ทำให้นายจ้างและลูกจ้างมีความสามัคคี กลมเกลียวกันดีขึ้นเนื่องจากทั้งสองฝ่ายต่างรู้ถึงภาระหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีว่า แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต้องทำอะไร นั่นคือ ฝ่ายบริหารมีหน้าที่กำหนดหลักและวิธีการทำงานของแต่ละอย่างขึ้นมาเพื่อให้คนงานปฏิบัติตาม ส่วนฝ่ายคนงานมีหน้าที่ต้องทำงานตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ให้ได้อย่างถูกต้องและต้องทำงานให้ได้ปริมาณและมีคุณภาพตามที่องค์การกำหนดไว้

2. คนงานทราบว่าถ้าทำงานได้ตามปริมาณและมีคุณภาพตามที่องค์กรกำหนดไว้แล้วจะได้รับค่าตอบแทนเท่าใด ถ้าทำได้มากกว่าหรือน้อยกว่ามาตรฐานจำได้ค่าตอบแทนเท่าใด จึงทำให้ฝ่ายคนงานและฝ่ายจัดการทราบถึงผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับเป็นอย่างดี ความเข้าใจกันจึงเกิดขึ้น

3. ทำให้องค์กรได้รับผลผลิตสูง ขณะที่ฝ่ายลูกจ้างได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้นตามผลผลิตที่ทำได้ โดยทั้งสองฝ่ายต่างพยายามพัฒนาผลิตภาพการผลิตให้กับองค์กรอย่างเต็มที่ ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการมากขึ้น

ข้อเสีย ของหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์

1. หลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มว่าผลสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรอยู่ที่ผลผลิตและผลตอบแทนของลูกจ้าง โดยใช้เงินเป็นสิ่งจูงใจ ส่งผลให้คนพยายามทำงาน เพื่อให้ได้ค่าจ้างสูงสุดแต่ไม่ได้คำนึงถึงความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคมของบุคคลที่ทำงานอยู่ในองค์กรเลย ทุกคนต้องทำงานตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการที่องค์กรกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2. หลักวิทยาศาสตร์การจัดการทำให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งดีชิงเด่นกันทำงานเพราะต้องการได้ค่าจ้างสูงกว่าคนอื่น ๆ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนที่ทำงานด้วยกันถูกทำลายลงเพราะคนงานต่างมุ่งทำงานในหน้าที่ของตนโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น เพราะฉะนั้นจึงทำให้ความรักใคร่ สามัคคี สนิทสนมกลมเกลียว และการทำงานร่วมกันเป็นทีมไม่เกิดขึ้น

3. หลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ไม่มีการกำหนดถึงมาตรฐานทางด้านแรงงานไว้ เช่น สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทำให้ไม่มีวิธีการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบจึงต้องให้หัวหน้างานเป็นผู้ควบคุมการทำงานทุกขั้นตอนอย่างเคร่งครัดและใช้วิธีการให้รางวัลกับคนงานที่เชื่อฟังและทำได้ดีตามหลักการและลงโทษคนงานที่ไม่เชื่อฟังหรือทำงานไม่ดี

4. หลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ให้ความสนใจกับเทคนิควิธีการทำงานมากเกินไป มีการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้านมากเกินไปเหมาะสมที่จะนำไปใช้เฉพาะการทำงานที่ต้องทำซ้ำ ๆ กัน เป็นส่วนใหญ่เพราะระบบการทำงานแบบสายพานการผลิตได้มีการแบ่งงานออกเป็นขั้นตอนตามกระบวนการของงานและมีการวางโปรแกรมให้คนงานทำงานด้วยการใช้แนวทางตามกลไกของเครื่องจักรกล เป็นระบบการผลิตแบบที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor intensive industrial) คนงานมีความรู้ต่ำ จึงต้องสอนและติดตามควบคุมอยู่ตลอดเวลาโดยหัวหน้างานที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

ทฤษฎีการจัดการแบบหลักการบริหาร (Administrative management)

ทฤษฎีหลักการบริหาร (Science of administration) เป็นแนวคิดทางการบริหารที่มีความสำคัญซึ่งเกิดขึ้นในยุคคลาสสิกเช่นกันนักวิชาการที่เสนอวิธีการจัดการตามหลักการบริหารนี้

มีอยู่หลายท่าน แต่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ Luther Gulick and Lyndall Urwick, Henri Fayol, Mary Parker Follet แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารเกิดจากความเชื่อของนักวิชาการในยุคนั้นที่ว่า หลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นสากลนั้นมีอยู่แล้วในโลกนี้ การบริหารก็คือการบริหารขอเพียงแต่ให้สามารถสร้างหลักการบริหารที่เห็นสากลขึ้นมาไว้เท่านั้นก็จะนำไปปรับใช้ในการบริหารงานได้ทุกประเภท นั่นคือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกนักทฤษฎีการจัดการแบบการบริหาร หรืออาจเรียกว่าทฤษฎีหลักการบริหารให้สนใจในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการ โดยเฉพาะ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำงานของพนักงานระดับล่าง ทั้งนี้เนื่องจากทฤษฎีกลุ่มนี้มีสมมุติฐานว่า “ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับการทำงานของฝ่ายจัดการหรือฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่าง

หลักการบริหารแบบ “POSDCORB”

Luther Gulick ได้เสนอหลักการบริหารเพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน โดยการมุ่งเน้นไปที่ การทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารมากกว่าที่จะสนใจการทำงานของฝ่ายพนักงานระดับล่าง POSDCORB เป็นเทคนิคการบริหารในองค์กร โดย Gulick มีสมมุติฐานว่า “ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารมากกว่าการทำงานของฝ่ายปฏิบัติการ” นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่า “ประสิทธิภาพประสิทธิผล และความประหยัดของการปฏิบัติงานภายใต้การนำของผู้บริหารเกิดขึ้นถ้าฝ่ายบริหารยึดแนวทางการบริหารตามหลัก POSDCORB” ดังนั้นจุดสนใจการศึกษาของ Gulick จึงมุ่งเน้นไปที่ วิธีการทำงานและพฤติกรรมของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูงหลัก POSDCORB ประกอบขึ้นด้วยอักษรนำหน้าที่ของคำ 7 คำ ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องกระทำ และถือว่าเป็น

กระบวนการบริหาร หน้าที่ทั้ง 7 ประการ ดังกล่าว ได้แก่

P-Planning หมายถึง การวางแผน ได้แก่ การจัดวางโครงการและแผนงานต่าง ๆ ขึ้นมาไว้ล่วงหน้าเพื่อทราบว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใดอย่างไร ใครเป็นผู้ทำ ทำร่วมกับใคร และต้องการผลสำเร็จออกมาอย่างไร

O-Organizing หมายถึง การจัดองค์การ ได้แก่ การแบ่งงาน การกำหนดส่วนงาน กำหนดโครงสร้างขององค์การ การกำหนดตำแหน่งงานต่าง ๆ พร้อมกับอำนาจหน้าที่และขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขึ้นมาไว้อย่างชัดเจนและมีเอกภาพในการบังคับบัญชาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของคนในองค์การ

S-Staffing หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับตัวบุคคลในองค์การนับตั้งแต่ การจัดอัตราค่าจ้าง การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งบุคคล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน การโยกย้าย การพัฒนาบุคคลในองค์การเรื่อยไปจนกระทั่งการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง

D-Directing หมายถึง การอำนวยการงาน ได้แก่การทำหน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ การออกคำสั่ง มอบหมายภารกิจงานไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หลังจากนั้นต้องใช้ภาวะของการเป็นผู้นำในการกระตุ้นจูงใจคนให้ยอมรับในผู้บริหาร ขอมทุ้มเทศวิจิตใจความรู้ความสามารถทำงานอย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จขององค์กร

Co-Coordinating หมายถึง การประสานงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ในการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มีการแบ่งแยกออกไปเป็นส่วนงานย่อย ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานประสานสอดคล้องกัน และมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

R-Reporting หมายถึง การรายงาน ได้แก่การทำหน้าที่ในการรับฟังรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคคลและหน่วยงานที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้รายงานมา เพื่อทราบถึงความเคลื่อนไหวของงานส่วนต่าง ๆ ว่า งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด การรายงานถือเป็นมาตรการในการตรวจสอบและควบคุมงานด้วย

B-Budgeting หมายถึง การงบประมาณ ได้แก่ หน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบควบคุมด้านการเงิน การบัญชีของหน่วยงานนั่นเอง โดยปกติแล้วงบประมาณ ถือเป็นแผนงานชนิดหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่องค์กรจะปฏิบัติจัดทำในระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า POSDCoRB ใช้เพื่อสร้างกลไก และ โครงสร้างให้กับองค์กร จัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร บุคลากรรู้หน้าที่ และผู้บริหารสามารถบริหาร และสั่งการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วางกรอบการทำงานให้องค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันภายในองค์กร

หลักการบริหารคุณภาพของ Deming 14 ข้อ

Deming ได้เสนอแนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยเสนอหลักการบริหารคุณภาพ 14 ข้อ ที่รู้จักกันดีว่า “Deming 14 ข้อ” (Deming's fourteen points) การศึกษาหลักการบริหารคุณภาพของ Deming 14 ข้อ ให้เข้าใจจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างคุณภาพในองค์กร การสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน หลักการบริหารคุณภาพของ Deming 14 ข้อ ได้แก่

1. จงสร้างปณิธานอันแน่วแน่ในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการ

ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในเรื่องของการสร้างคุณภาพ ต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน ต้องผูกพันในเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยมีความอดทนเพียง

พอที่จะรอผลลัพธ์ให้เกิดขึ้นด้วย การตั้งปณิธานอย่างมุ่งมั่นแน่วแน่นี้ควรจะมุ่งเน้นไปใน 4 เป้าหมายหลัก คือ

- 1.1 นวัตกรรม (Innovation)
- 1.2 การวิจัยและพัฒนา (Research and development)
- 1.3 การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) และ
- 1.4 การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Preventive maintenance)

2. จงยอมรับปรัชญาใหม่ ๆ ของการบริหาร

ผู้บริหารจะต้องยอมรับ “วัฒนธรรมแห่งคุณภาพ” เสมือนหนึ่งปรัชญาการดำเนินชีวิต หรือลัทธิศาสนา โดยจะต้องทำให้คุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของงานให้ได้ เพราะคุณภาพจะเป็น ตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพนักงานทุกคนจากการทำงานตามสั่งกลายเป็นดูแลรับผิดชอบ ในผลงานของตนเอง

3. จงยุติการควบคุมคุณภาพโดยอาศัยแต่การตรวจสอบ

การควบคุมคุณภาพจะต้องมุ่งที่การควบคุม “กระบวนการผลิต” เป็นสำคัญ ไม่ใช่อาศัย การตรวจสอบที่ตัวสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้วเท่านั้น เพราะการตรวจสอบขั้นสุดท้ายไม่ได้เป็นการ ป้องกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้น

4. จงยุติวิธีการดำเนินธุรกิจโดยการตัดสินกันด้วยราคาขายเพียงอย่างเดียว

การใช้ราคาขายต่ำสุดเป็นเกณฑ์ในการดำเนินธุรกิจเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะราคาขาย ของสินค้าจะไม่มีคามหมายใด ๆ หากธุรกิจไม่มีมาตรการที่เชื่อถือได้ในการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพของสินค้านั้น

5. จงปรับปรุงระบบการผลิตและระบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

การเสริมสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้น ไม่ใช่กิจกรรมที่ทำครั้งเดียวเสร็จ แต่เป็นงานที่จะต้อง ทำการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตลอดไปด้วยการใช้หลักการทำงานแบบวงจรของ Deming

PDCA Deming Cycle ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

P: Plan คือการวางแผนและการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำงาน

D: Do คือการทำตามแผนนั้น ๆ

C: Check คือการตรวจสอบผลการปฏิบัติตามแผน

A: Act คือการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

6. จงทำการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ

องค์กรจะต้องจัดทำแผนการฝึกอบรมและให้การศึกษาแก่พนักงานทุกคนในเรื่องของคุณภาพและการบริหารจัดการคุณภาพ โดยเฉพาะเรื่องของ “การควบคุมคุณภาพเชิงสถิติ” และ “เครื่องมือแห่งคุณภาพ” ประเภทต่าง ๆ การฝึกอบรมจะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอตลอดไป

7. จงสร้างภาวะผู้นำขึ้น

ผู้นำเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของการสร้างวัฒนธรรมแห่งคุณภาพให้เกิดขึ้นในองค์กร เพราะผู้นำจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานในทุกระดับขององค์กรเห็นถึงความจำเป็นในการปรับกระบวนการทำงาน เพื่อให้งาน สินค้าหรือบริการพัฒนาไปสู่ความมีคุณภาพ

8. จงกำจัดความกลัวให้หมดไป

องค์กรและผู้บริหารจะต้องสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ หัวหน้างานและพนักงานจะต้องกล้าที่จะสอบถามในสิ่งที่ตัวเองไม่รู้ หรือไม่เข้าใจโดยไม่ต้องกลัว ผู้บริหารต้องเปิดโอกาส และกระตุ้นให้พนักงานกล้าแสดงออก เพื่อเสนอแนะวิธีการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น

9. จงพึงกำแพงขวางกั้นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

ผู้บริหารจะต้องทำลายโครงสร้างที่เป็นอุปสรรค หรือกำแพงที่ขวางกั้นการติดต่อและประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป เพื่อให้พนักงานที่ต่างหน่วยงานแต่มีงานเกี่ยวเนื่องกันสามารถร่วมมือกันได้อย่างเต็มที่

10. จงกำจัดคำขวัญและเป้าหมาย

คำขวัญและเป้าหมายอาจจะไม่มีความหมายเลย หากปราศจากแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้น การใช้คำขวัญและเป้าหมายเพื่อการจูงใจหรือกระตุ้นเตือนนั้น ผู้บริหารต้องมั่นใจว่าได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติที่จะทำให้สามารถบรรลุคำขวัญหรือเป้าหมายนั้น ๆ ด้วย

11. จงกำจัดเป้าหมายที่เน้นเพียงเชิงปริมาณ

การกำหนดโควตาการผลิต มักจะทำให้พนักงานในฝ่ายผลิตมุ่งสนใจในปริมาณมากกว่าคุณภาพของผลผลิต ผู้บริหารจึงไม่ควรใช้โควตาการผลิตที่ระบุเป็นจำนวนตัวเลขขั้นต่ำเพื่อการวัดผลงานของพนักงานเพียงอย่างเดียว

12. จงจำกัดสิ่งกีดขวางความภาคภูมิใจของพนักงาน

การมุ่งเน้นที่เป้าหมายหรือโควตาการผลิตมากกว่าการมุ่งเน้นที่คุณภาพจะทำให้ความภาคภูมิใจของพนักงานในผลงานของตนเองลดน้อยลง เพราะไม่ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพ การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความพอใจในงานมากขึ้น

13. จงจัดแผนการศึกษาและทำการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ

แผนการศึกษาและฝึกอบรมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะรองรับโครงการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การฝึกอบรมจึงเป็นการพัฒนาพนักงานและเป็นการลงทุนระยะยาวที่จะมีผลต่อความสำเร็จและความอยู่รอดขององค์กร

14. จงลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุผลสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารจะต้องนำตนเองเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงคุณภาพโดยรวมลงมือปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารต้องยึดมั่นผูกพันในคุณภาพอย่างจริงจัง และต้องเป็นการผูกพันในระยะยาว มิใช่การเฝ้าดูผลสำเร็จในระยะสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

หลักการบริหารคุณภาพของ Deming ทั้ง 14 ข้อข้างต้นจึงเป็นเรื่องที่ธุรกิจอุตสาหกรรมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการของตนเองให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

Peters and Waterman (1977) ในการค้นหาความเป็นเลิศ ในช่วงต้นปี 1977 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานนอกจากกลยุทธ์และโครงสร้าง ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งหมด 7 ปัจจัยได้แก่

1. โครงสร้าง (Structure)
2. กลยุทธ์ (Strategy)
3. บุคลากร (Staff)
4. สไตล์การจัดการ (Style)
5. ระบบ (System)
6. ค่านิยมร่วม (Shared value)
7. ทักษะ (Skill)

ซึ่งตัวแปร 2 ตัวแรกคือ โครงสร้างและกลยุทธ์ เปรียบเสมือนเป็นส่วนที่เรียกว่าฮาร์ดแวร์ ซึ่งผู้จัดการในอดีตให้ความสนใจ ส่วนตัวแปรอีก 5 ตัวที่ค้นพบใหม่ในอดีตผู้จัดการมักไม่ให้ความสนใจมากนัก ซึ่งเปรียบเสมือนซอฟต์แวร์ แมคคินซี เรียกตัวแปรเหล่านี้ว่า กรอบ 7-S

การจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

Peters and Waterman เขียนในหนังสือชื่อ In Search of excellence เรียบเรียงเป็นไทยโดย วีรชัย ดันดีวีระวิทยา (2530) คุณลักษณะ 8 ประการของเชิงการบริหารของบริษัทยักษ์อเมริกันที่ประสบความสำเร็จ คือ

1. มุ่งเน้นการปฏิบัติ (A bias for action)
 2. มีความใกล้ชิดกับลูกค้า (Close to the customer)
 3. มีความอิสระในการทำงานและความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ (Autonomy and entrepreneur-ship)
 4. เพิ่มผลผลิตโดยอาศัยพนักงาน (Productivity through people)
 5. สัมผัสกับงานอย่างใกล้ชิดและความเชื่อมั่นในคุณค่าเป็นแรงผลักดัน (Hands-on and value driven)
 6. ทำแต่ธุรกิจที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวเนื่อง (Stick to the knitting)
 7. รูปแบบเรียบง่ายธรรมดา พนักงานอำนวยความสะดวกหรือส่วนกลางมีจำกัด (Simple form and lean staff)
 8. เข้มงวดและผ่อนปรนในเวลาเดียวกัน (Simultaneous loose-tight properties)
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้
1. องค์กรธุรกิจที่ได้ชื่อเสียง และการยอมรับ ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีจากสังคม
 2. หุ่นส่วนหรือนักลงทุน ได้รับผลประโยชน์จากราคาหุ้นที่ไม่ถูกระทบ (กรณีของบริษัทถูกประท้วง) หรือ ได้รับการจัดลำดับใน Dow Jones Sustainability Index (เฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา)
 3. พนักงานมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร เกิดความสามัคคี และการสร้าง (Team building) ขวัญ กำลังใจและความภาคภูมิใจในองค์กร และมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น
 4. ลูกค้ามีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อ และความภักดีในสินค้า และที่สำคัญมีงานวิจัยจำนวนมากที่สอบถามผู้บริโภค โดยส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่แสดงออกชัดเจนในการทำดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม หากสินค้านั้นมีคุณภาพใกล้เคียงกัน
- Fayol ได้กำหนดว่า ทฤษฎีเป็นการรวบรวมวิธีการและกระบวนการ เพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น เครื่องมือนี้คืออะไร/ มีองค์ประกอบอะไร
- Fayol ได้สรุปเป็นทฤษฎีว่า หากวันหนึ่งคุณต้องอยู่ในสถานะที่ต้องใช้คนจำนวนมาก ๆ ในการทำงานแล้วละก็หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้น มี องค์ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ POCCC
1. Planning
 2. Organizing
 3. Commanding

4. Coordinating

5. Controlling

เครื่องมือนี้ใช้เพื่ออะไร

จากหลักการด้านการจัดการของ Fayol มีลักษณะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้จัดการในองค์กรเป็นอย่างมาก Fayol ได้กล่าวว่า หลักการของเขาไม่ใช่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ หลักการของ Fayol มีลักษณะเป็นสากลซึ่งต่อมาได้มีการอธิบายขยาย

ความต่อโดย Sheldon Urwick และ Barnard

ข้อดีของเครื่องมือ

1. องค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจากที่มีการปรับปรุงกระบวนการบริหาร
2. สามารถพัฒนาผลผลิตของแรงงานให้ดีขึ้นได้
3. สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสียของเครื่องมือ

1. มุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานในระดับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่

การนำไปใช้

ทฤษฎีการบริหารของ Fayol ขอมรับองค์การที่เป็นทางการ โดยใช้ประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Specialization) และเน้นถึงความสำคัญที่ว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต้องเท่ากัน โดย Fayol ระบุว่าเป้าหมายที่สำคัญขององค์กร คือ ความเป็นระเบียบ ความมั่นคง ความคิดริเริ่ม และความสามัคคี นักทฤษฎีการบริหารจะต้องเป็นนักปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับนักทฤษฎีระบบองค์การขนาดใหญ่แล้ว สิ่งที่พวกเขาสนใจและให้ความสำคัญ คือหลักการและแนวคิดสำหรับการประสบความสำเร็จขององค์กรซึ่งเป็นทางการ

Ouchi (1981) เป็นศาสตราจารย์ใน University of California at Los Angeles (UCLA) ทฤษฎี Z เป็นทฤษฎีทางการบริหารธุรกิจที่เกิดขึ้นจากผลกระทบระหว่างระบบการบริหารธุรกิจแบบญี่ปุ่นและอเมริกา

ทฤษฎีของ Z ของ Ouchi (Ouchi's theory Z) เป็นทฤษฎีอธิบายโครงสร้างตามการจัดการผสมผสานระหว่างการบริหารแบบสหรัฐอเมริกาหรือ Theory A กับการบริหารแบบญี่ปุ่น หรือ Theory J คือ

1. ทฤษฎี A เป็นแนวความคิดการจัดการของสหรัฐอเมริกาซึ่งองค์กรเน้นการทำงานระยะสั้น พนักงานมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อองค์กรน้อย

2. ทฤษฎี J เป็นแนวความคิดการจัดการของญี่ปุ่นซึ่งองค์การเป็นการจ้างงานตลอดชีพ พนักงานมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่องค์การสูง

3. ทฤษฎี Z เป็นแนวความคิดการจัดการประสมประสาน ระหว่างญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาโดยเน้นการจ้างงานระยะยาวมีการตัดสินใจและความรับผิดชอบร่วมกัน

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของระบบอเมริกาและระบบญี่ปุ่น

ลักษณะ	ระบบอเมริกา	ระบบญี่ปุ่น
1. ระยะเวลา	มีการย้ายงานบ่อย สัญญาจ้างหมดก็เลิกจ้าง พนักงานต้องไปหางานใหม่ ถือว่ามีประสบการณ์สูง	มีการจ้างตลอดชีวิตจะออกจากงานเมื่อมีความผิดทางอาญา และออกจากงานแล้วจะหางานยาก
2. ลักษณะอาชีพ	ส่งเสริมให้มีความรู้เฉพาะด้าน	ครบเกษียณจะได้บำเหน็จจำนวนมาก
3. การเลื่อนตำแหน่ง	มีการประเมินผลและเลื่อนตำแหน่งในเวลาอันสั้น	ไม่ส่งเสริมให้มีความรู้พิเศษแต่จะต้องเรียนรู้ในทุกด้านของกิจการ
4. ประเมินประสิทธิภาพ	ให้รางวัลตามผลงานของแต่ละบุคคลที่ทำได้	จะประเมินทั้งบริษัทไม่ประเมินเป็นรายบุคคล การให้รางวัลยึดส่วนรวมเป็นหลัก
5. การตัดสินใจ	การตัดสินใจจะทำเฉพาะกลุ่มผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น	จะประเมินทั้งบริษัทไม่ประเมินเป็นรายบุคคล การให้รางวัลยึดส่วนรวมเป็นหลัก
6. ความรับผิดชอบ	คนรับผิดชอบเฉพาะหน้าที่ของตนเท่านั้น	การตัดสินใจทุกคนมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากความเห็นส่วนใหญ่
7. ความสัมพันธ์	นายจ้างลูกจ้างมีโอกาสในความสัมพันธ์ต่อเมื่อทำงานร่วมกันเท่านั้น	ร่วมรับผิดชอบกันทั้งหน่วยงานหรือทั้งบริษัท นายจ้างและครอบครัวลูกจ้างมีความสัมพันธ์เสมือนหนึ่งครอบครัวเดียวกัน

คุณลักษณะที่สำคัญของทฤษฎี Z คือ

1. ระยะเวลาจ้างงานเป็นไปตลอดชีวิต
2. ลักษณะงานอาชีพต้องให้เรียนรู้หลาย ๆ ด้าน
3. การเลื่อนตำแหน่งไม่จำเป็นรอรระยะเวลา 10 ปี
4. การประเมินประสิทธิภาพของการทำงานเป็นการทำงานเป็นทีม
5. การตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจและรวมอำนาจตามสถานการณ์
6. มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กรมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน มีอิสระในความคิดของตนเอง
7. การบริหาร ใช้ระบบ M.B.O. แบบมีส่วนร่วม

เปรียบเทียบทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาและอุปสรรคของ Edwards

Deming PDCA (Edwards, 1990), Gulick and Unwick (1973), Peters and Waterman (1977)

และ Fayol (1949) และ Ouchi (1981) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปเพื่อเปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการแต่ละคน ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาและอุปสรรค

นักวิชาการ	แนวคิดทฤษฎี
Edwards Deming PDCA (Edwards, 1990)	วงล้อ Deming cycle <ol style="list-style-type: none"> 1. P-ขั้นตอนการวางแผน 2. D-ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา 3. C-ขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล 4. A-การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
Gulick and Unwick (1973)	หลักการบริหารแบบ “POSDCORB” <ol style="list-style-type: none"> 1. P-Planning 2. O-Organizing 3. S-Staffing 4. D-Direction 5. Co- Coordinating 6. R-Reporting 7. B- Budgeting

ตารางที่ 2 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดทฤษฎี
Peters and Waterman (1977)	<p>ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานนอกจากกลยุทธ์และโครงสร้าง ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งหมด 7 ปัจจัย ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้าง (Structure) 2. กลยุทธ์ (Strategy) 3. บุคลากร (Staff) 4. สไตล์การจัดการ (Style) 5. ระบบ (Systems) 6. ค่านิยมร่วม (Shared value) 7. ทักษะ (Skills)
Fayol (1949)	<p>องค์ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ POCCC</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Planning 2. Organizing 3. Commanding 4. Coordinating 5. Controlling
Ouchi (1981)	<p>ทฤษฎี Z</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระยะเวลาจ้าง 2. ลักษณะอาชีพ 3. การเลื่อนตำแหน่ง 4. ประเมินประสิทธิภาพ 5. การตัดสินใจ 6. ความรับผิดชอบ 7. ความสัมพันธ์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีตามแนวคิดของ Edwards Deming PDCA หรือ Deming cycle (Edwards, 1990) มีรายละเอียด ดังนี้

1. P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมายการแก้ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหา การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนในวงจรเดมมิงเป็นการหองค์ประกอบของปัญหาโดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

สรุปว่า การวางแผน หมายถึง การได้รับความรู้เรื่องการทำลำไยนอกฤดูกาลจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีความรู้จากเพื่อนชาวสวน และการดูงานจากสวนอื่น ๆ มีการวางแผน กำหนดช่วงระยะเวลาเก็บผลผลิต การปลูกต้นลำไยมีระยะความห่างของต้นที่เหมาะสม

2. D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้ เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตาราง การปฏิบัติงาน

สรุปว่า ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา หมายถึง มีการควบคุม และตรวจสอบการตัดแต่งกิ่งลำไยทุกต้น มีการควบคุมและตรวจสอบการใส่ปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี มีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ การค้ำต้นและกิ่งลำไย ทำแนวกันไฟ และร่องสำหรับการระบายน้ำ มีการป้องกันศัตรูพืช เช่น แมลงต่าง ๆ และค้างคาว เป็นต้น การจัดซื้อสารโปตัสเซียมคลอไรด์ การจัดเก็บสาร โปตัสเซียมคลอไรด์ และด้านแรงงานต่อการจัดการภายในสวน

3. C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล การตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหางานตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผนความไม่เหมาะสมของแผนการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

สรุปว่า ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล การตรวจสอบ หมายถึง ลำไยมีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด ผลผลิตที่ได้รับ และคุ้มค่ากับการลงทุน มีการทำข้อตกลงล่วงหน้ากับล้งหรือผู้รับซื้อลำไย มีสิ่งสนับสนุนที่เพียงพอต่อระบบการจัดการสวน เช่น เงินทุน เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ เป็นต้น

4. A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอน ตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็น การนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

สรุปว่า การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตลำไยที่มีคุณภาพ การด้านศึกษาสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อการผลิตลำไยนอกฤดู การศึกษาสภาวะของตลาดการส่งออก

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบข้างต้นมาเป็นต้นแบบในการกำหนดกรอบงานวิจัย และจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากร ตามแนวคิดของ Edwards Deming PDCA หรือ Deming cycle (Edwards, 1990)

ข้อมูลทั่วไป สวนลำไย อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

พัฒนาการทำลำไยนอกฤดู

ในปี พ.ศ. 2541 มีการค้นพบสารโพแทสเซียมคลอเรต ที่สามารถทำให้ลำไยออกดอกนอกฤดูได้ โดยช่างทำดอกไม้ไฟไม่ต้องอาศัยอากาศหนาวเย็นก็สามารถทำให้ลำไยออกดอกได้ สามารถปลูกได้ทั่วไปเกือบทุกภาคของประเทศ ทำให้มีการขยายพื้นที่การปลูกอย่างมากในภาคเหนือตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลิตลำไยนอกฤดูเท่านั้น สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนเป็นกอบเป็นกำกว่าไม่ผลัดเดิมของจังหวัด ไม่มีปัญหาเรื่องราคาผลผลิตเหมือนกับลำไยในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีปัญหาบางปี ลำไยให้ผลผลิตมาก ผลผลิตล้นตลาด ราคาถูก ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการผลิต

ซึ่งปัญหาการผลิตลำไยในภาคเหนือโดยเฉพาะเชียงใหม่และลำพูน ยังเป็นการผลิตลำไยในฤดู และอาศัยปัจจัยการผลิตโดยอิงธรรมชาติแบบดั้งเดิมอยู่ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างน้อยและเป็นส่วนน้อยที่ผลิตลำไยนอกฤดู ทำให้ขาดแคลนแรงงานในช่วงลำไยออกสู่ตลาด ลำไยต้นสูงต้องเสียเวลาในการปีนเก็บและค่าไม้ค้ำ คุณภาพขนาดของผลและสีผลไม่ตรงตามความต้องการตลาด ผลผลิตกระจุกตัวทำให้พ่อค้าได้เปรียบ การแปรรูปรองรับไม่ทัน สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นผลกระทบและเกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในฤดู (ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2559)

ลำไยอำเภอสอยดาว มีรสชาติที่ต่างจากลำไยทั่วไปและมีผลผลิตตลอดทั้งปี เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยมีมูลค่าการส่งออกกว่า 5 พันล้านบาทต่อปี ผลผลิตทางการเกษตรที่ขึ้นชื่อของอำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว ในขณะนี้คือ ลำไย เนื่องจากเป็นผลไม้ที่ตลาดต่างประเทศต้องการมากที่สุด และไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคชาวต่างประเทศที่ชอบรับประทานลำไยของ ทั้ง 2 อำเภอดังกล่าว

สาเหตุที่ขึ้นชื่อบลัมไยโป่งน้ำร้อน-สอยดาว สายพันธุ์อีดอ คือ จะมีลักษณะผลใหญ่ รสหวานนุ่ม เนื้อมาก และไม่มีน้ำไหลเปอะเปื้อนมือ ทำให้เป็นที่ถูกใจ โดยเฉพาะประชาชนชาวจีน

ส่วนลำไยจังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหา คือ น้ำมากเกินไป จึงไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค มีเพียง 2 อำเภอ คือ อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว ประสบผลสำเร็จ ที่สามารถปลูกลำไยพันธุ์ดังกล่าวได้ เนื่องจาก สภาพอากาศที่ชุ่มชื้น สภาพพื้นที่ในการปลูกเป็นหินกรวด คาดว่าจะมีแร่ธาตุในชั้นหินที่เหมาะสมกับลำไยพันธุ์ดังกล่าว เพราะพื้นที่อำเภออื่น เช่น มะขาม ชลุม และอำเภอแหลมสิงห์ ไม่สามารถปลูกได้ หรือถ้าหากนำไปเพาะปลูกก็ไม่มีคุณภาพตามความต้องการ โดยจะจัดส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมาก พ่อค้าคนกลางจะมาจองหรือเหมาซื้อไว้ตั้งแต่ลำไยยังไม่ออกผล

ทั้งนี้มีการเริ่มขยายพื้นที่การทำลำไยนอกฤดูกาลในพื้นที่จังหวัดที่สำคัญของทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง ส่วนภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ที่อำเภอโป่งน้ำร้อน และสอยดาว ซึ่งจากการลงพื้นที่เพื่อทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ผลผลิตลำไยจากจังหวัดจันทบุรีที่อำเภอโป่งน้ำร้อน และสอยดาวมีคุณภาพและได้รับความนิยม รวมถึงมีราคาสูงกว่าผลผลิตลำไยที่ปลูกทางภาคอื่น ที่ผ่านมาจากข้อมูลด้านการส่งออกนั้น ส่วนหนึ่งเป็นลำไยนอกฤดูกาลของจังหวัดจันทบุรี เป็นผลทำให้ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ปลูกลำไยเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2558 มีผู้ปลูกลำไยทั้งสิ้นจำนวน 9,639 ครัวเรือน จำนวนเนื้อที่ปลูกรวม 147,797 ไร่ สามารถให้ผลผลิตแล้วจำนวน 121,090 ไร่ และยังไม่ให้ผลผลิตจำนวน 26,707 ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 195,873,002 กิโลกรัม (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2559) ชาวสวนจะเน้นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ และบางรายก็ใช้พื้นที่ที่เคยทำไร่มันสำปะหลังเปลี่ยนมาปลูกลำไยแทน โดยเฉพาะแนวพื้นที่ที่มีคลองส่งน้ำคลองพระพุทธรูปผ่านจนถึงบ้านแหลง มีการขยายการปลูกลำไยเพิ่มขึ้น ย้อนหลังไป 3-5 ปี จะเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 20,000 ไร่ ในปี 40 มีพื้นที่ปลูกลำไยเพียง 27,000 ไร่ ในช่วงที่ยังไม่สารเร่งดอกลำไยเข้ามา หลังจากมีสารเร่งดอกลำไยเข้ามา ก็เริ่มขยายพื้นที่ปลูกแบบก้าวกระโดด จาก 27,000 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 40,000 เป็น 60,000 เป็น 100,000 ไร่ คาดว่าน่าจะเพิ่มขึ้นไปทุกปี トラบใดที่สถานการณ์ราคายังดีอยู่ ตลาดหลักขณะนี้คือ จีน กับอินโดนีเซีย อีกทั้งยังการผลิตลำไยนอกฤดูกาล

จากข่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลผลิตภายในประเทศปีนี้ลดลงมาก เนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวน หนักไปทางร้อน และปริมาณน้ำฝนภายในประเทศลดลง ทำให้ผลผลิตลำไยลดลง ในขณะที่ความต้องการลำไยของต่างประเทศมีมากขึ้น เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจีนเข้ามาเปิดกิจการมากขึ้น จากเดิมในอำเภอสอยดาวมีล้งรายใหญ่ ๆ อยู่ 3 ราย แต่ปัจจุบันมีอยู่เกือบ 40 ราย ภายในช่วงเวลา 3 ปี แนวโน้มราคาซื้อขายลำไยราคาสารในเดือนมีนาคม 2556 (เก็บตุลาคม 2556) ในปี 2555 ราคาเฉลี่ย 28-31 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 32-36 และราคาราคาสารในเดือนสิงหาคม 2556 (เก็บมีนาคม 2557) เฉลี่ย 42-45 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 48-52 บาท

ราคาของลำไย ขึ้นอยู่กับ Demand และ Supply ราคาขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ผลิตได้ในแต่ละปี ในการเหมาสวนปี 2556 และเก็บผลผลิตปี พ.ศ. 2557 นี้ เนื่องจากผลผลิตลำไยลดลง ทำให้ลำไยขาดตลาดมากราคาจึงสูงขึ้น มีการแข่งขันเหมาสวนโดยคุณแต่ใบ ประวัติผลผลิตปีล่าสุด เพื่อแย่งพื้นที่สวนที่ผลิตลำไย ในช่วงฤดูการผลิต ปี พ.ศ. 2557 (เก็บ 2558) จะยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ปี พ.ศ. 2558 แนวโน้มราคายังไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ และผลผลิตของพื้นที่การปลูกลำไยที่เพิ่มขึ้นทั้งในประเทศ และต่างประเทศรอบ ๆ บ้านใกล้เคียง ซึ่งจะสามารถเก็บผลผลิตลำไยได้ ซึ่งก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันกับประเทศไทย

ปัจจุบันลำไยเป็นผลไม้ที่สามารถผลิตได้ในหลายประเทศทั่วโลก แต่คุณภาพของลำไย และต้นทุนในการผลิตในประเทศไทยยังถือว่ามีความดีที่สุดในขณะนี้ แต่ปัจจุบันมีการเพิ่มพื้นที่สวนลำไยในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงประเทศกัมพูชาด้วย ซึ่งจะเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในอนาคต การผลิตลำไยนอกฤดูกาล

ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนลำไยกำลังตื่นตัวกันเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการใช้สารเคมี เพื่อให้ลำไยออกดอกนอกฤดูกาล เพราะปกติแล้วการออกดอกติดผลของลำไยจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม กล่าวคือ ช่วงก่อนการออกดอก ใบและยอดจะต้องหยุดการผลิใบ มีการสะสมอาหารเพียงพอ ใบอยู่ในสภาพแก่ทั้งต้น มีอุณหภูมิหนาวเย็นประมาณ 10-20 องศาเซลเซียส ช่วงหนึ่งก่อนการออกดอก เมื่อมีการใช้สารเคมีทำให้ลำไยออกดอกได้แล้วความหนาวเย็นก็จะไม่มีความจำเป็นต่อการออกดอกของลำไยอีกต่อไป

แต่ในการผลิตลำไย นอกจากจะมุ่งผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณของผลผลิตแล้วผู้ผลิตควรจะต้องคำนึงถึงการผลิด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพทางการตลาดด้วยซึ่งในการเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตนั้น เกษตรกรต้องมีความรู้และความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของต้นเพื่อการออกดอกติดผลตลอดจนการจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณ และปรับปรุงคุณภาพผลผลิต เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการผลผลิตลำไยให้มีคุณภาพ เพื่อให้การลงทุนทำสวนลำไยนั้นได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า

หัวใจสำคัญ

1. ต้องเตรียมต้นลำไยให้สมบูรณ์ สะสมอาหารได้มากพอ ไม่มีโรคแมลงทำลาย
2. รู้จักการใช้สารอย่างถูกต้อง ทำความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของสารที่จะใช้ ซึ่งมีผลต่อต้นพืช
3. สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย ฝนไม่ตกชุก และอากาศไม่หนาวเย็นเกินไป ช่วงดอกบาน
4. มีความพร้อมทั้งด้านทุน แรงงาน และเวลาในการดูแลรักษา

กระบวนการออกดอกของลำไยโดยธรรมชาติ ในปัจจุบันนักวิชาการเชื่อว่าก่อนที่พืชทั่วไปจะออกดอกนั้น จะต้องมีการเก็บสะสมอาหารที่อยู่ในรูปคาร์โบไฮเดรต ซึ่งได้จากกระบวนการสังเคราะห์แสงจนถึงระดับหนึ่ง ซึ่งเพียงพอต่อการนำไปใช้เป็นพลังงานในการสร้างตาออกได้ต่อไปต้องมีการลดระดับการสร้างฮอร์โมนพืชบางชนิดลง เช่น จิบเบอเรลลิน เพื่อไม่ให้ไปควบคุมการสังเคราะห์เอนไซม์ โปรตีน และสารประกอบอินทรีย์ต่าง ๆ ภายในเซลล์พืช ซึ่งจะทำให้พัฒนาการทางด้านการแตกกิ่ง ใบ ลดลง

สำหรับในลำไยก็เช่นเดียวกันกระบวนการออกดอกในแต่ละรอบปี หลังจากที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เมื่อมีการให้น้ำให้ปุ๋ยอย่างมาก ช่วงนี้ต้นลำไยจะได้รับธาตุไนโตรเจน (N) อย่างเต็มที่ ทำให้สามารถสังเคราะห์ฮอร์โมนจิบเบอเรลลินได้ค่อนข้างสูง ส่งผลให้ลำไยแตกใบอ่อนขึ้นต่อมาในช่วงที่ใบเจริญก็จะมี การสังเคราะห์แสง สร้างพลังงานและสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโต และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของเซลล์ เนื้อเยื่อและอวัยวะต่าง ๆ ของต้น

ดังนั้น ช่วงนี้พลังงานและสารอาหารจึงมักจะถูกใช้หมดไป ประกอบกับฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน ภายในต้นยังมีระดับค่อนข้างสูง จึงทำให้เกิดการแตกใบอ่อนอีกประมาณ 1-2 ชุด เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม ฝนทิ้งช่วง ดินแห้ง ต้นลำไยจะลดการสร้างฮอร์โมนจิบเบอเรลลินลง ทำให้หยุดการแตกใบอ่อนประกอบกับต้นลำไยมีการสะสมอาหารมากพอ จนถึงระดับที่สามารถสร้างตาออกได้ เมื่อมีอุณหภูมิประมาณ 10-20 องศาเซลเซียส ระยะเวลาหนึ่ง ก็จะทำให้ลำไยออกดอกได้

กระบวนการออกดอกของลำไยที่ใส่สารโปแตสเซียมคลอเรต (Potassium chlorate) เป็นสารประเภทออกซิไดซิงเอเจนท์ที่แรงมาก เช่นเดียวกับ โซเดียมคลอเรต (Sodium chlorate) หรือโลหะคลอเรตอื่น ๆ ถ้าผสมกับสารพวกรีดิวซิงเอเจนท์ เช่น กำมะถัน น้ำตาลทรายและรีดิวซิงเอเจนท์ต่าง ๆ หรือสารไฮโดรคาร์บอน หรือรวมกับกรดกำถัน จะเกิด ปฏิกิริยาอย่างต่อเนื่อง และเกิดการระเบิดได้ การขจัด การเสียดสี การบดอัด ก็เกิดการจุดชนวนระเบิดได้ เช่นเดียวกับประกายไฟ เมื่อใช้โปแตสเซียมคลอเรต หรือโซเดียมคลอเรต ละลายน้ำราดลงดิน พอรากพืชดูดสารคลอเรตเข้าไปในระบบ จากการที่เป็นออกซิไดซิงเอเจนท์ที่แรงจัด ก็จะไปออกฤทธิ์กับสารรีดิวซิงเอเจนท์ในราก และระบบท่อน้ำของพืช ทำให้การเจริญเติบโตของรากหยุดชะงักอย่างรุนแรง ซึ่งที่สำคัญคือสารนี้จะเข้าแข่งขัน แข่งแย่งหรือทำลายการทำงานของเอนไซม์ไนเตรดรีดักเตส (Nitrate Reductase: NR) เท่ากับเป็นการหยุดการทำงานของไนโตรเจนเมตาโบลิซึม (Nitrogen metabolism) คือ ทำให้จำนวนไนโตรเจนที่เป็นประโยชน์ในดินพืชลดลงยับยั้ง แต่พืชยังสร้างคาร์โบไฮเดรตได้ตามปกติ ทำให้ต้นลำไยมี ซี: เอ็น เร โซ (C/N ratio) กว้างขึ้นอย่างรวดเร็ว และลำไยก็ออกดอกได้ลำไยที่ถูกราดสารต้องได้รับการให้น้ำอย่างมากหรืออย่างเพียงพอ เพื่อให้เนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ของราก ทำหน้าที่แทนรากขนอ่อนที่ถูกทำลายไปถ้าใช้มากหรือเข้มข้นเกินไป จะทำให้พืช

ใบเหลืองตามอาการขาดไนโตรเจน ซึ่งที่จริงไม่ได้ขาด แต่สารคลอเรตทำให้พืชใช้ในโตรเจนไม่ได้ ในสภาพที่รากพืชไม่ได้รับปุ๋ยในรูปของไนเตรท ดินจะอ่อนไหวและอ่อนแอมากต่อคลอเรต แต่ในทางกลับกันหากสภาพแวดล้อมของรากอุดมด้วยไนเตรท การใช้สารคลอเรตมักได้ผลไม่เต็มที่ การเปลี่ยนจากตาใบ ไปเป็นตาดอกของลำไยนี้ ตายอดของลำไยจะต้องอยู่ในระยะที่กำลังผลิ (Active) หากไม่ได้ให้น้ำหรือตาอยู่ในระยะพักตัว การเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลส่วนหนึ่งที่พบว่าภายหลังการราดสารคลอเรตแล้ว ดินลำไยไม่ออกดอก หรือตายไป ดังนั้น การให้น้ำภายหลัง การให้สารแล้ว จะช่วยให้ปริมาณของสารคลอเรตนี้ลดลงไปได้ทางหนึ่ง นอกจากนี้การให้ปุ๋ยในรูปไนเตรท ภายหลังจากต้นออกดอกแล้ว อาจจะเป็นช่องทางหนึ่ง ของการฟื้นฟูสภาพต้นลำไย เนื่องจากต้นได้ถูกยับยั้งการใช้ธาตุไนโตรเจนไปอย่างรุนแรง

ช่วงที่เหมาะสมในการกระตุ้นการออกดอกด้วยสารคลอเรต ผู้ที่จะผลิตลำไย มีจุดประสงค์หลักอย่างเดียวกันคือ ต้องการให้ต้นลำไยสามารถออกดอกติดผล และมีผลผลิต ออกจำหน่ายได้ก่อนหรือหลังฤดูปกติ แต่อย่างไรก็ตามผู้ผลิตจำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่าง ของสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องที่ มาประกอบการตัดสินใจด้วยว่าควรจะใช้สารคลอเรตกับลำไย ในช่วงใด จึงจะประสบผลสำเร็จได้ดีที่สุด ซึ่งในที่นี้จะขอแนะนำเป็น 3 ช่วงคือ

1. ช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม จะสามารถผลิตลำไยออกหลังฤดูปกติประมาณ 2-4 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่มีผลไม้อื่นในตลาดไม่มากนัก (ตุลาคม-มกราคม) หลักสำคัญก็คือ จัดเป็นช่วงที่ในระยะการพัฒนารูปของผลลำไยอยู่ในฤดูฝน เหมาะสำหรับในเขตที่อาศัยน้ำฝน หรือแหล่งน้ำในสวนมีไม่มากนัก ข้อจำกัดที่มักจะเกิดขึ้นคือ ถ้าราดสารในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ระยะที่ดอกบานมักจะตรงกับช่วงฝนตกชุก อาจมีปัญหาในการติดผลได้
2. ช่วงเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน จะสามารถผลิตลำไยออกก่อนฤดูปกติ 2-4 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่มีผลไม้อื่นออกสู่ตลาดบ้างเล็กน้อย ตลาดต่างประเทศมีความต้องการสูง (กุมภาพันธ์-มิถุนายน) เหมาะสำหรับสวนที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ เพราะระยะการพัฒนารูปของผลลำไย อยู่ในช่วงฤดูหนาวและฤดูแล้ง ข้อจำกัดที่มักจะเกิดขึ้น คือ ถ้าราดสารในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ระยะดอกบานมักจะตรงกับช่วงที่มีลมหนาว อาจจะมีปัญหาในการติดผลได้
3. ช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลผลิตจะออกมาตรงกับช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน ซึ่งเป็นช่วงการออกสู่ตลาดของลำไยในฤดูปกติ (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2559)

ช่วงที่ 1

มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
เตรียมสภาพต้น										เตรียมสภาพต้น	
		ชักนำให้เกิดดอก									
		พัฒนาการของดอก									
		ดอกบานและผลิตผลอ่อน									
		พัฒนาการของผล									
เก็บเกี่ยว ผลผลิต										เก็บเกี่ยวผลผลิต	

ช่วงที่ 2

มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
		เตรียมสภาพต้น									
						ชักนำให้เกิดดอก					
						พัฒนาการของดอก					
ดอกบาน และติด ผลอ่อน									ดอกบานและติดผลอ่อน		
		พัฒนาการของผล								พัฒนาการของผล	
		เก็บเกี่ยวผลผลิต									

ช่วงที่ 3

มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
เตรียม สภาพต้น							เตรียมสภาพต้น				
ชักนำให้เกิดดอก										ชักนำให้เกิดดอก	
	พัฒนาของดอก										
	ดอกบานและติดผลอ่อน										
		พัฒนาการของผล									
						เก็บเกี่ยวผลผลิต					

ภาพที่ 2 ช่วงที่เหมาะสมในการกระตุ้นการออกดอกด้วยสารคลอเรต

การตัดแต่งกิ่ง

ตัดแต่งกิ่ง 2 รูปแบบ คือ ทรงเปิดกลางทรงพุ่มและทรงฝ่าชีหงาย ความสูงประมาณ 3 เมตร ข้อดีของการตัดแต่งกิ่ง คือ ดันเตี้ยการเก็บเกี่ยวและการจัดการง่าย ทรงพุ่มโปร่งไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน การตอบสนองต่อสารโพแทสเซียมคลอไรด์ ออกดอกติดผลดี ผลโตสม่ำเสมอ

1. การแตกใบอ่อน แตกใบอ่อน 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย ถึงจะกระตุ้นการออกดอก
2. การให้สารโพแทสเซียมคลอไรด์

ระยะใบเปสลาด คือ ใบเริ่มจะแก่จึงเริ่มให้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ ต้องวิเคราะห์ความบริสุทธิ์ของสารคลอไรด์ ก่อนโดยส่งให้ภาควิชาทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างละ 90 บาท เพื่อให้แน่ใจได้ว่าเป็นสารที่บริสุทธิ์จะได้กำหนดปริมาณสารให้ถูกต้อง และไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการออกดอกของลำไยตามมาภายหลัง เพราะถ้าหากไม่บริสุทธิ์จะทำให้ลำไยออกดอกไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดทุน และกว่าจะรู้ต้องรอถึง 25 วันขึ้นไปกว่าลำไยจะแทงช่อดอก

วิธีการให้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ DSCF7095

1. ต้นลำไยอายุ 13-15 ปี ให้สาร 1 ถึง 1.5 กิโลกรัม
2. ทำความสะอาดภายในทรงพุ่ม
3. หวานสารคลอไรด์ในทรงพุ่มและใช้บัวรดน้ำรดน้ำตามพอให้สารละลายหมด
4. ให้สารช่วงตอนเช้าจะได้ผลดีที่สุด (ตอนบ่ายหยุด)
5. หลังจาก 25 วัน ลำไยจะเริ่มแทงช่อดอกให้เห็น

การให้น้ำ

ทำคันรอบทรงพุ่มลำไย ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยการสังเกตว่าถ้าดินในทรงพุ่มเริ่มแห้งก็ให้น้ำ

การให้ปุ๋ย เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1. ให้ปุ๋ยช่วงหลังตัดแต่งกิ่ง โดยให้ปุ๋ยยูเรียและปุ๋ยคอกหรือสูตรตัวหน้าสูง สูตร 28-7-7
2. ให้ช่วงการแตกใบอ่อนแต่ละครั้ง โดยใช้สูตรเสมอ เช่น 15-15-15
3. ให้เมื่อติดผลเท่าหัวไม้ขีดไฟให้สูตรเสมอ สูตร 15-15-15
4. ให้เมื่อเมล็ดเริ่มเปลี่ยนสีจากขาวเป็นน้ำตาลให้สูตรตัวหลังสูง สูตร 13-13-21

(ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2559)

สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

ดิน ลำไยสามารถขึ้นได้ดีในดินแทบทุกชนิด แม้กระทั่งดินลูกรังแต่ดินที่ลำไยชอบมากคือ ดินร่วนปนทราย และดินตะกอน ซึ่งเกิดจากตะกอนกรวด หิน ดิน ทราย อินทรีย์วัตถุที่น้ำพัดพามาเกิดการทับถมของอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะสังเกตได้จากต้นลำไยที่ปลูกตามที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน เจริญงอกงามและให้ผลผลิตดี ดินที่ปลูกลำไยควรมีหน้าดินลึก การระบายน้ำดี สำหรับค่าของความเป็นกรด-ด่าง (pH) เท่ากับ 6

อุณหภูมิ โดยทั่วไปลำไยต้องการอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิที่สามารถเจริญเติบโตได้อยู่ระหว่าง 4-30 องศาเซลเซียส และต้องการอุณหภูมิต่ำ (10-20 องศาเซลเซียส) ในฤดูหนาว ช่วงหนึ่งคือ ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคมเพื่อการออกดอก ซึ่งจะสังเกตว่าถ้าปีไหนอากาศหนาวเย็นนาน ๆ โดยไม่มีอากาศอบอุ่นเข้ามาแทรกลำไยจะมีการออกดอกติดผลดี

น้ำและความชื้น น้ำเป็นสิ่งจำเป็นในการเจริญเติบโตของต้นลำไยในแหล่งปลูกลำไยควรมีปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยประมาณ 1,250 มิลลิเมตรต่อปี และควรมีการกระจายตัวของฝนดีประมาณ 100-150 วันต่อปี แต่อย่างไรก็ตามในบางช่วงลำไยต้องการน้ำน้อย คือ ในช่วงก่อนออกดอกแต่ในช่วงออกดอกติดผลลำไยต้องการน้ำมาก

แสง แหล่งปลูกลำไยต้องโล่งแจ้ง มีแสงแดดส่องตลอดเวลา

พันธุ์ลำไย

จากเอกสาร “เล่าขานตำนานลำไย” ประยงค์ จึงอยู่สุข (2541, หน้า 1-2) เล่าว่า จังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งที่ปลูกลำไยพันธุ์ดีมากที่สุดในประเทศไทย กำเนิดลำไยพันธุ์ดีหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลำไยพันธุ์กะโหลก” ลำไยเท่าที่พบในประเทศไทยแบ่ง 4 กลุ่ม คือ ลำไยป่า ลำไยพื้นเมือง (ลำไยกระดุก) ลำไยพันธุ์ดี (ลำไยกะโหลก) และลำไยเครือ (ลำไยชลบุรี)

ลำไยพันธุ์พื้นเมืองเป็นลำไยที่มีผลเล็ก ออกผลตกเป็นพวงมีหลากหลายชนิดแต่เรียกรวม ๆ กันว่าลำไยเมือง (ลำไยพันธุ์พื้นเมือง, ลำไยกระดุก) พบเห็นอยู่ทั่วไปในภาคเหนือและเหนือตอนใต้เต็มทีเพราะไม่นิยมปลูกและไม่มีราคา

ลำไยที่นิยมปลูกมากที่สุดในขณะนี้คือ ลำไยพันธุ์กะโหลก กลุ่มลำไยอีดอหรือถ้าจะเรียกแบบเมืองเหนือก็ต้องเรียกว่า พันธุ์อีดอ ซึ่งไม่ใช่คำหยาบคายอะไร พืชพันธุ์ใดที่เป็นพันธุ์เบาออกก่อนเขา ภาษาเหนือจะเรียกว่า พันธุ์ดอทั้งนั้น

พันธุ์ลำไยที่พบในปัจจุบันอาจแบ่งได้ 2 ชนิด ตามลักษณะการเจริญเติบโต ลักษณะผล เนื้อ เมล็ด และรสชาติ คือ

1. ลำไยเครือหรือลำไยเถา มีลำต้นเลื้อยคล้ายเถาวัลย์ มีผลเล็ก เมล็ดโต เนื้อผลมีกลิ่นคล้ายกำมะถัน ปลูกไว้เป็นไม้ประดับมากกว่ารับประทาน

2. ลำไยต้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ลำไยพันธุ์พื้นเมือง และลำไยกะโหลก มีอยู่หลายพันธุ์ ดังนี้

2.1 พันธุ์ค้อ หรืออีค้อ เป็นลำไยพันธุ์เบา คือ ออกดอกและเก็บผลก่อนพันธุ์อื่น ชาวสวนนิยมปลูกมากที่สุด ราคาดี เป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตดี โดยเฉพาะในดินอุดมสมบูรณ์ และมีน้ำพอเพียง ทนแล้งและทนน้ำได้ดีปานกลาง พันธุ์ค้อแบ่งตามสีของยอดอ่อนได้ 2 ชนิด คือ

2.1.1 อีค้อยอดแดง เจริญเติบโตเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับอีค้อยอดเขียว ลำต้นแข็งแรงไม่หักได้ง่าย เปลือกลำต้นสีน้ำตาลปนแดง ใบแบนสีแดงปัจจุบันค้อยอดแดงไม่ค่อยนิยมปลูก เนื่องจากออกดอกติดผลไม่ดี และเมื่อผลเริ่มสุกถ้าเก็บไม่ทันผลจะร่วงเสียหายมาก

2.1.2 อีค้อยอดเขียว มีลักษณะต้นคล้ายอีค้อยอดแดง แต่ใบอ่อนเป็นสีเขียว ออกดอกติดผลง่าย แต่อาจไม่สม่ำเสมอนอกจากนี้ลำไยพันธุ์อีค้อยังแบ่งตามลักษณะของก้านช่อผลได้ 2 ชนิด คือ อีค้อก้านอ่อน เปลือกของผลจะบาง และอีค้อก้านแข็ง เปลือกผลจะหนาผลขนาดค่อนข้างใหญ่ ทรงผลกลมแป้น เบี้ยวยกข้างเดียว ผิวสีน้ำตาล มีกระหรือตาห่าง สีน้ำตาลเข้ม เนื้อค่อนข้างเหนียว สีขาวขุ่น เมล็ดขนาดใหญ่ปานกลาง รูปร่างแบนเล็กน้อย

2.2 พันธุ์ชมพูหรือสีชมพู เป็นลำไยพันธุ์กลาง มีรสชาติดี นิยมรับประทาน ทรงพุ่มต้นสูงโปร่ง กิ่งเปราะหักง่าย การเจริญเติบโตดี ไม่ทนแล้ง เกิดดอกติดผลง่ายปานกลาง การติดผลไม่สม่ำเสมอ ช่อผลยาว ผลขนาดใหญ่ปานกลาง ทรงผลค่อนข้างกลม เบี้ยวเล็กน้อย ผิวสีน้ำตาลอมแดง ผิวเรียบ มีกระสีน้ำตาลตลอดผล เปลือกหนา แข็งและเปราะ เนื้อหนาปานกลาง นุ่มและกรอบ สีชมพูเรื่อ ๆ ยิ่งผลแก่จัดสีของเนื้อยิ่งเข้ม เนื้ออ่อน รสหวาน กลิ่นหอม เมล็ดค่อนข้างเล็ก

2.3 พันธุ์เหหัว หรืออีเหหัว เป็นลำไยพันธุ์หนัก ลำต้นไม่ค่อยแข็งแรง เปลือกลำต้นสีน้ำตาลปนแดงเขียว เป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตดีมาก ทนแล้งได้ดี พันธุ์เหหัวแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ เหหัวยอดแดงและเหหัวยอดเขียว ลักษณะแตกต่างกันที่สีของใบอ่อนหรือยอด เหหัวยอดแดงมีใบอ่อนเป็นสีแดง เหหัวยอดเขียวมีใบอ่อนหรือยอดเป็นสีเขียว เกิดดอกและติดผลค่อนข้างยากอาจให้ผลเว้นปี ช่อดอกสั้น ขนาดผลในช่อมักไม่สม่ำเสมอ ผลขนาดใหญ่หรือปานกลาง ทรงผลกลมและเบี้ยว ฐานผลนูน ผิวสีน้ำตาล มีกระสีน้ำตาลตลอดผล เปลือกหนา เนื้อหนาแน่น แข็งและกรอบ สีขาวขุ่น รสหวานแหลม กลิ่นหอม มีน้ำปานกลาง เมล็ดขนาดค่อนข้างเล็ก เหหัวยอดแดงจะออกดอกง่ายกว่าเหหัวยอดเขียว และมีเนื้อสีค่อนข้างขุ่นน้อยกว่า และมีปริมาณน้ำมากกว่าเหหัวยอดเขียว

2.4 พันธุ์เบี้ยวเขียวหรืออีเบี้ยวเขียว เป็นลำไยพันธุ์หนักเจริญเติบโตดี ทนแล้งได้ดี แต่มักอ่อนแอต่อโรคพุ่มไม้กวาด เกิดดอกยาก มักเว้นปี ช่อผลหลวม สีของผลเมื่อมีขนาดเล็กสีเขียว พันธุ์เบี้ยวเขียว แบ่งได้เป็น 2 ชนิด เบี้ยวเขียวก้านแข็ง (เบี้ยวเขียวป่าเส้า) และเบี้ยวเขียวก้านอ่อน (เบี้ยวเขียวป่าแดง) เบี้ยวเขียวก้านแข็งให้ผลไม่ดกแต่ขนาดผลใหญ่มาก แต่ติดผลน้อยไม่ค่อยนิยมปลูก

ส่วนเบี้ยวเขียวก้านอ่อนให้ผลดกเป็นพวงใหญ่ ผลมีขนาดใหญ่ ทรงผลกลมแบนและเบี้ยวมาก เห็นได้ชัด ผิวสีเขียวอมน้ำตาล ผิวเรียบ เปลือกหนาและเหนียว เนื้อหนาหึ่งกรอบอ่อนง่าย สีขาว มีน้ำน้อย รสหวานแหลม กลิ่นหอม เมล็ดค่อนข้างเล็ก

2.5 พันธุ์ใบคำหรืออีคำหรือกะโหลกใบคำเป็นลำไยพันธุ์กลาง ออกดอกติดผล สม่าเสมอเจริญเติบโตดีมาก ทนแล้งและน้ำได้ดีข้อเสีย คือ ผลโตเต็มที่จะเล็กกว่าพันธุ์อื่น ๆ มีผลขนาดใหญ่ปานกลาง ค่อนข้างกลม แบนและเบี้ยวเล็กน้อย ผิวสีน้ำตาล ผิวขรุขระ เปลือกหนา และเหนียว ทนทานต่อการขนส่ง เนื้อหนาปานกลาง สีขาวครีม รสหวาน เมล็ดขนาดเล็ก รูปร่างค่อนข้างยาวและแบน

2.6 พันธุ์แดงหรืออีแดงกลม เป็นลำไยพันธุ์กลาง ผลกลม เนื้อมีกลิ่นคาวคล้ายกำมะถัน ทำให้คุณภาพไม่ค่อยดี การเจริญเติบโตปานกลาง ไม่ทนแล้ง และไม่มีน้ำขังจึงล้มง่าย มักยืนตายเมื่อเกิดสภาพน้ำขัง หรือปีที่ติดผลดก พันธุ์แดงแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ แดงเปลือกหนา และแดงเปลือกบาง พันธุ์แดงเกิดดอกและติดผลง่าย ติดผลค่อนข้างคงที่ ผลขนาดใหญ่ปานกลาง ขนาดผลค่อนข้างสม่าเสมอ ทรงผลกลม ผิวสีน้ำตาลอมแดง ผิวเรียบ เปลือกบาง เนื้อหนาปานกลาง สีขาวครีมเนื้อเหนียว มีน้ำมากจึงมักแฉะ เมล็ดรูปร่างป้อม จุกใหญ่มาก แดงเปลือกหนามีขนาดผลใหญ่กว่า เปลือกหนากว่า เนื้อหนากว่า ส่วนลักษณะอื่น ๆ คล้ายคลึงกัน

2.7 พันธุ์อีเหลืองหรือเหลือง มีทรงพุ่มค่อนข้างกลม ออกผลดก กิ่งเปราะจึงหักง่าย เมื่อมีผลดกมาก ๆ ผลค่อนข้างกลม เนื้อสีขาวนวล เมล็ดกลม

2.8 พันธุ์ฟางทอง เป็นพันธุ์ที่ช่อดอกขนาดใหญ่กว้าง ผลทรงค่อนข้างกลมและเบี้ยวเล็กน้อย ผิวสีน้ำตาลมีกระสีน้ำตาล เนื้อหนา กรอบ สีขาวครีม รสหวาน เมล็ดขนาดปานกลาง และแบน

2.9 พันธุ์เพชรสารทวาย จัดว่าเป็นลำไยพันธุ์ทวาย คือ สามารถออกดอกมากกว่าหนึ่งครั้งต่อปี มีใบขนาดเล็ก เรียวแหลม ออกดอกและให้ผลผลิตปีละ 2 รุ่น คือ รุ่นแรกออกดอกราวเดือนธันวาคม-มกราคม และเก็บผลได้ประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน รุ่นที่สองออกดอกราวเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม เก็บเกี่ยวผลได้ในเดือนธันวาคม-มกราคม ผลกลม เปลือกบาง เนื้อมีสีขาวนํ้า

2.10 พันธุ์ปูมาตินโคง มีผลสวยมาก ขนาดใหญ่ สีเขียวให้ผลดก แต่คุณภาพและรสชาติไม่ดี กลิ่นคาว ปัจจุบันพันธุ์นี้ลดลงเป็นอย่างมาก คงมีแต่สวนเก่า ๆ ซึ่งมีเพียงบางต้นเท่านั้น

2.11 พันธุ์ดัลบันนาค ผลขนาดใหญ่ ค่อนข้างกลม ผิวเปลือกเรียบ เนื้อหนา สีขาวใส เมล็ดเล็ก รสไม่ค่อยหวานจัด

การปลูกลำไย

การเตรียมพื้นที่ปลูก

1. การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไยในที่ลุ่ม

พื้นที่ลุ่มส่วนมากเปลี่ยนจากพื้นที่นาเป็นสวนลำไย ลักษณะพื้นที่นั้นมักมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน สภาพดินเป็นดินเหนียว มีระดับน้ำใต้ดินสูง จึงต้องขุดร่องแล้วดินที่ขุดขึ้นมาถมให้เป็นแปลงสูงพอให้พื้นน้ำท่วมขัง แปลงปลูกควรมีความกว้างประมาณ 6-8 เมตร ร่องน้ำระหว่างแปลงกว้างประมาณ 1-2 เมตร ลึก 0.5-1.5 เมตร ถ้าต้องการดินชั้นถมแปลงมาก ๆ ก็ขุดให้ลึก หลังจากขุดเสร็จควรปล่อยให้ดินยุบตัวสักระยะหนึ่งจึงทำการวางระยะปลูก

2. การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไยในที่ดอน

พื้นที่ดอนจะเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง เช่น พื้นที่ป่าเปิดใหม่หรือพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชไร่ การเตรียมพื้นที่ดอนเพื่อทำสวนลำไยต้องพิจารณาถึงปัจจัยเรื่องการให้น้ำแก่ต้นลำไย ควรวางแผนและจัดเตรียมหาแหล่งน้ำไว้ให้พร้อมสำหรับอนาคต พร้อมทั้งปลูกพืชบังลม เนื่องจากพื้นที่ดอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เชิงเขาลมมักจะพัดแรงจัดถ้าไม่มีการป้องกัน อาจทำให้ต้นลำไยเกิดการโค่นล้มเสียหาย นอกจากนี้ในช่วงหน้าแล้งควรทำแนวกันไฟไว้รอบ ๆ สวน

3. ระยะปลูก

ระยะปลูกของลำไยมีข้อพิจารณาดังนี้คือ

3.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปกติดินดีมีความอุดมสมบูรณ์สูงต้นลำไยย่อมจะมีขนาดลำต้นและทรงต้นตลอดจนการแผ่กระจายของรากกว้างกว่าการปลูกในดินไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ ถ้าเป็นที่ลุ่มระดับน้ำใต้ดินสูง การระบายน้ำไม่ค่อยดีควรปลูกระยะชิด เพื่อให้ได้จำนวนต้นต่อพื้นที่สูง เนื่องจากลำไยที่ปลูกในสภาพเช่นนี้มักอายุไม่ยืน อาจเก็บผลได้ เพียง 5-10 ปี

3.2 ขนาดของทรงพุ่ม ลำไยมีนิสัยการออกดอกตรงปลายกิ่ง เมื่อทรงพุ่มชนกันบริเวณนั้นจะไม่ออกดอก และจะเจริญในด้านความสูงเนื่องจากแก่งแย่งแสง ทำให้ต้นสูงไม่สะดวกต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต

3.3 การจัดการ ในกรณีที่ต้องการจะปลูกระยะชิดต้องมีการจัดการที่ดี เช่น การตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงต้น หรือตัดต้นเว้นต้น เมื่อทรงพุ่มชนกัน ระยะปลูกที่เหมาะสมของลำไยปกติจะอยู่ระหว่าง 8-12 x 8-12 เมตร แต่ถ้าต้องใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้มากที่สุดควรปลูกระยะชิด ซึ่งจะได้จำนวนต้นต่อพื้นที่สูง อาจใช้ระยะ 4 x 4 เมตร 5 x 5 เมตร หรือ 6 x 6 เมตร ลำไยจะเริ่มออกผลในปีที่ 2-3 การปลูกระยะชิดให้ผลผลิตต่อไร่สูงในระยะแรกและเมื่อทรงพุ่มชนกันต้องตัดต้นเว้นต้นจะได้ระยะปลูกเท่ากับ 8 x 8 เมตร 10 x 10 เมตร หรือ 12 x 12 เมตร ตามลำดับ

3.4 การเตรียมหลุมปลูก

ควรดูสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นหลัก ดินสมบูรณ์การเตรียมกลุ่มไม่ต้องลึก (หลุมเล็ก) ดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์ควรเตรียมหลุมขนาดใหญ่ ถ้าพื้นที่เป็นที่ดินควรขุดหลุมให้กว้าง และลึก แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มอาจเตรียมหลุมขนาดเล็กหรืออาจเอาดินจากที่อื่นมากองให้เป็นโคกให้มีฐานกว้างประมาณ 1.5 เมตร สูงพื้นระดับน้ำสูงสุดขึ้นไปอีก 1 เมตร โดยทั่วไปขนาดของหลุมกว้าง x ยาว x สูง เท่ากับ 0.3 x 0.3 x 0.3 เมตร ถึง 1.0 x 1.0 x 1.0 เมตร เวลาขุดหลุมควรแยกดินชั้นบน และดินชั้นล่างนำอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกเก่า ๆ ประมาณ 1 บุงค์ ผสมบนดินที่ขุดขึ้นมาและใส่ร็อคฟอสเฟต หรือกระดูกป่นอีก 100 กรัม คลุกเคล้าดินกับปุ๋ยให้เข้ากันดี จากนั้น นำดินชั้นบนใส่ลงก้นหลุม และดินชั้นล่างขึ้นไว้ข้างบน

3.5 การเลือกพันธุ์ปลูก

พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากที่สุดในปัจจุบันคือ พันธุ์อีดอ รองลงมาได้แก่ พันธุ์สีชมพู แห้วและเบี้ยวเขียว การเลือกพันธุ์ที่จะนำไปปลูกนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก จะต้องคัดเลือกกิ่งพันธุ์ จากต้นที่ออกดอกติดผลสม่ำเสมอและปราศจากโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคพุ่มไม้กวาด ซึ่งโรคนี้ สามารถถ่ายทอดเชื้อไปกับกิ่งพันธุ์

3.6 ฤดูปลูกลำไย

สามารถปลูกได้ตลอดปีแต่ในช่วงที่เหมาะสมคือ ปลายฤดูฝน (กันยายนถึงตุลาคม) ซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศพอเหมาะ ลำไยจะเจริญเติบโตได้ดีและไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน แต่จะต้องให้น้ำบ้าง เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมักนิยมปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมเป็นต้นไป เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาในการรดน้ำ แต่ต้องระมัดระวังเรื่องน้ำขังบริเวณหลุมปลูกจึงต้องหมั่นคอยดูแลเมื่อมีน้ำขังต้องระบายน้ำออกจากหลุม

3.7 วิธีปลูก

ส่วนใหญ่ปลูกด้วยกิ่งตอนซึ่งจะชำในชะลอมไม้ไผ่สาน ทางภาคเหนือ เรียกว่า “เป้าะ” การปลูกจะขุดตรงกลางหลุมที่เตรียมไว้ลึกประมาณ 1 ช่วงจอบ ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์รองก้นหลุมประมาณ ครึ่งช้อนแกง ก้นปลวกและแมลงในดิน แล้ววางกิ่งพันธุ์ลงทั้ง “เป้าะ” กลบดินให้แน่นปักหลัก ก้นลมโยก ในกรณีที่ชำกิ่งตอนลงถุงพลาสติกดำ จะต้องเอาถุงพลาสติกดำออกก่อนแล้วจึงนำกิ่งพันธุ์ลงปลูก

โรคของลำไย โรคแมลงศัตรูลำไย

1. โรคพุ่มไม้กวาด (Witches broom) (A)

สาเหตุเกิดจากเชื้อ Mycoplasma

ลักษณะอาการเหมือนพุ่มไม้กวาดลำไยที่เป็น โรครุนแรงจะ โทรม เมื่อออกดอกติดผลน้อย พันธุ์ลำไยที่อ่อนแอต่อโรคนี้นี้เคยพบในพันธุ์เบ็ญเขียวก้านอ่อน อาการปรากฏที่ส่วนยอดและส่วนที่เป็นตา โดยเริ่มแรกใบยอดแตกใบออกเป็นฝอย มีลักษณะเหมือนพุ่มไม้กวาด ใบมีขนาดเล็กเรียวยาว ใบแข็งกระด้างไม่คลี่ออก กลายเป็นกระจุกสั้น ๆ ขึ้นตามส่วนยอด หากยอดที่เป็น โรคเมื่อถึงคราวออกช่อดอก ถ้าไม่รุนแรงก็จะออกช่อชนิดหนึ่งติดใบบนดอกและช่อสั้น ๆ ซึ่งอาจติดผลได้ 4-5 ผลถ้าเป็นโรครุนแรงต้นจะออกดอกติดผลน้อยพันธุ์ลำไยที่อ่อนแอต่อโรคนี้คือพันธุ์เบ็ญเขียวก้านอ่อน

สาเหตุของโรคและการแพร่ระบาด

สาเหตุเกิดจากเชื้อมายโคพลาสมา (Mycoplasma) แพร่ระบาดได้ทางกรรมพันธุ์ คือสามารถแพร่ระบาดไปโดยการตอนกิ่งลำไยจากต้นที่เป็นโรค โรคนี้มีแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นสีน้ำตาลเป็นพาหะนำเชื้อโรคไปสู่ต้นอื่น ๆ ได้

การป้องกันและกำจัด

1. คัดเลือกกิ่งพันธุ์จากต้นที่ไม่เป็นโรคไปปลูก
2. ป้องกันแมลงจำพวกปากดูดพวกเพลี้ยจักจั่นสีน้ำตาล โดยใช้สารเคมี เช่น ฟอสซ์ อัตรา 50 ซีซี. ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ มิพซิน อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือลอร์สแมน อัตรา 80 ซีซี. ต่อน้ำ 20 ลิตร

3. สำหรับต้นที่เป็นโรคถ้าเป็นไม่มาก ควรตัดกิ่งที่เป็นโรคนำมาเผาทำลายซึ่งชาวสวนจะต้องพร้อมใจกันและกำจัดทุก ๆ สวนเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่ระบาด

2. โรคหงอย

ลักษณะอาการ การเจริญเติบโตทางกิ่งน้อย ใบเล็ก และคงอมองไกล ๆ คล้ายใบลั่นจี่ ลำต้นซีดลง เมื่อตัดกิ่งของลำไยที่เป็น โรคนี้นี้มาตรวจจะพบว่า ใ้กกลางเป็นสีน้ำตาล ชาวบ้านมักเรียกว่า โรคใ้ดำโรคนี้นี้เป็นกับต้นลำไยที่ออกดอกติดผลดี บางสวนเป็น ทั้งต้นเล็กและต้นใหญ่ สาเหตุของโรค ยังไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด

3. โรคจุดสาหร่ายสนิม

ลักษณะอาการ ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดที่ใบ เกิดจุดค่อนข้างกลม มีขนาด 0.5-1 ซม. แรก ๆ เป็นขุยสีเขียวต่อมาในระยะเกิดสปอร์จะเป็นสีแดงสีสนิมเหล็ก ผิวมีลักษณะเป็นขุยคล้ายกำมะหยี่เป็นที่ใบไม่รุนแรงมากนัก แต่ความรุนแรงจะปรากฏที่กิ่ง โดยเฉพาะถ้าเป็นมากก็จะทำให้ต้นทรุดโทรม กิ่งที่ถูกแสงจะถูกทำลายโดยเกิดเป็นขุยเช่นเดียวกับใบ จะเป็นจุดหรือเกิดต่อเนื่องเป็นขุยสนิมเหล็ก ต่อมาขุยก็จะแห้งหายไป จุดที่ถูกทำลายเปลือกจะแตกและแห้งทำให้ใบเหลืองร่วง แสดงอาการ

ทรุดโทรม ทั้งนี้เป็นเพราะรากเทียมของสาหร่ายเข้าไปซ่อนไว้ในเนื้อเยื่อคุณกินน้ำเลี้ยงและเซลล์นำตาย ทำให้ส่วนนั้นแห้งตายไป

การแพร่ระบาด ทำลายพืชได้หลายชนิด ระบาดในที่ ๆ มีความชื้นสูง โดยเฉพาะในฤดูฝน แพร่ระบาดโดยสปอร์จะปลิวไปตามลมนอกจากนี้ น้ำก็เป็นพาหะนำสปอร์ไปสู่ต้นอื่นได้ เช่นเดียวกัน

การป้องกันและกำจัด โดยการพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราพวกสารประกอบของทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

4. โรคราสีชมพู

ลักษณะอาการ อาการที่เกิดที่กิ่งโดยเฉพาะตรงง่ามของกิ่งหรือลำต้น กิ่งที่เป็นโรคใบจะปรากฏสีเหลืองซีดและเมื่อโรครุนแรงอาจทำให้ใบร่วงเหลือแต่กิ่ง บริเวณกิ่งที่ถูกทำลายจะมีคราบของเชื้อราสีขาวอมชมพูแผ่ขยายปกคลุมคล้ายทาด้วยสีชมพู เมื่อกิ่งแห้งจะเห็นคราบนี้ชัดเจนเป็นสีชมพูหรือสีปนแห้ง เมื่อผ่าตรวจดูเปลือกจะฟู เนื้อไม้ยุ่ยและกิ่งแห้งตายไปในที่สุด ทั้งนี้เพราะเกิดคล้ายรากเทียมที่ได้ผิวแผ่นเชื้อรา ที่แนบติดกับผิวของกิ่งเข้าสู่คุณกินน้ำเลี้ยงและทำลายเนื้อเยื่อบริเวณนั้น

สาเหตุของโรคและการแพร่ระบาด เกิดจากเชื้อรา *Corticium salmonicolor* ระบาดในฤดูฝนสปอร์ของเชื้อราจะระบาดไปกับลมและน้ำฝน โดยเฉพาะกิ่งล่างมักจะถูกเชื้อรานี้เข้าทำลายเกิดเป็นโรคอยู่ทั่วไป ทรงพุ่มที่หนาทึบ ย่อมจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคนี้ได้มากและเร็วขึ้น

การป้องกันและกำจัด ควรตัดแต่งกิ่งเป็นโรคออกไปเผา เพื่อลดปริมาณเชื้อโรคและให้มีการถ่ายเทอากาศดีขึ้น แล้วพ่นด้วยสารเคมีตรงส่วนที่เป็นโรคด้วยคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือเอดิเฟนฟอส 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

5. มวนลำไย มวนลำไย หรือที่ชาวบ้านทางภาคเหนือเรียก “แมงแกง” มีชื่อทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะทำความเสียหายให้กับลำไยโดยคุณกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ใบอ่อน ช่อดอก และผลอ่อนทำให้ยอดอ่อนและใบอ่อนแห้งเหี่ยว ดอกเสียหาย ไม่ติดผลหรือทำให้ร่วงหล่นตั้งแต่ยังเล็ก มีการระบาดอยู่ ประจําในแหล่งปลูกลำไยจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน โดยเฉพาะบริเวณที่ราบลุ่มติดกับแม่น้ำปิง

รูปร่างและชีวประวัติ ตัวเต็มวัยมีสีน้ำตาลปนเหลือง รูปร่างลักษณะคล้ายโล่ มีขนาดยาวประมาณ 25-31 ซม. และส่วนกว้างประมาณ 15-17 ซม. ตัวเต็มวัยตัวเมียวางไข่เป็นกลุ่มตามใบหรือเรียงตามก้านดอก ไข่กลุ่มหนึ่งจะมีจำนวนโดยเฉลี่ย 14 ฟอง ไข่จะฟักออกมาเป็นตัวอ่อนประมาณ

7-14 วัน ตัวอ่อนจะมีสีแดงมีการลอกคราบ 5 ครั้ง ระยะตัวอ่อนกินเวลาประมาณ 61-74 จึงจะเจริญออกมาเป็นตัวเต็มวัย

6. ศัตรูธรรมชาติ ศัตรูธรรมชาติของมวนลำไยเท่าที่มีการสำรวจพบได้แก่ แตนเบียนไข่ *Ooencyrtus* sp. และ *Anastatus* sp. ซึ่งจะคอยเป็นตัวทำลายไข่ ของมวนลำไยในธรรมชาติ การป้องกันกำจัด

1. ตัดแต่งกิ่งลำไยไม่ให้ต้นหนาจนเกินไป จนเป็นที่หลบซ่อน และพักอาศัยของตัวเต็มวัย
2. จับตัวเต็มวัย ตัวอ่อน และไข่ไปทำลาย
3. ถ้าพบระบาดมากใช้ยาฆ่าแมลงพวก โมโนโครโตฟอส ฉีดพ่นในอัตรา 20 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือยาฆ่าแมลงคาร์บาริล อัตรา 45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร โดยฉีดพ่นในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายน ช่วงเวลาที่ลำไยกำลังเกิดช่อดอกและติดผล ซึ่งช่วงดังกล่าว จะพบทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย สำหรับยาฆ่าแมลงพวกคาร์บาริลจะใช้ได้ผลดีในระยะที่แมลง เป็นตัวอ่อนในวัย 1-2 เท่านั้น ถ้าพ่นในวัยอื่นจะไม่ได้ผล

7. โรคราดำ การทำลายของแมลงพวกปากดูด เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย แล้วถ่าย น้ำหวานมาปกคลุมส่วนต่าง ๆ ของลำไย เชื้อราที่มีอยู่ในอากาศโดยเฉพาะเชื้อรา *Capnodium ramosum*, *Meliola euphoriae* จะปลิวมาขึ้นบนส่วนที่มีน้ำหวาน

ลักษณะอาการ สีดำของเชื้อราขึ้นปกคลุมใบ กิ่ง ช่อดอก และผิวของผล ทำให้เห็นเป็นคราบสีดำคล้ายเขม่า บนใบที่ถูกเคลือบด้วยแผ่นคราบดำของเชื้อรานี้ เมื่อแห้งจะหลุดออกเป็นแผ่นได้ง่าย เชื้อราไม่ได้ทำลายพืช โดยตรงแต่ไปลดการปรุงอาหารของใบ อาการที่ปรากฏที่ช่อดอก ถ้าเป็นรุนแรงทำให้ดอกร่วงไม่สามารถผสมเกสรได้ จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ดอกร่วงเพราะถูกเชื้อราดำเข้ามาเคลือบ

สาเหตุของโรคและการแพร่ระบาด ลักษณะอาการเช่นนี้ เกิดจากผลของการทำลายของแมลงพวกปากดูด ที่ดูดกินส่วนอ่อนของลำไย แล้วถ่ายน้ำหวานมาปกคลุมส่วนต่าง ๆ ของลำไย เชื้อราที่มีอยู่ในอากาศโดยเฉพาะเชื้อรา จะปลิวมาขึ้นบนส่วนที่มีน้ำหวานที่แมลงขับถ่ายออกมา แล้วเจริญเป็นคราบสีดำ แมลงพวกปากดูดเท่าที่พบ เช่น เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย เพลี้ยจักจั่น และเพลี้ยอ่อน เป็นต้น

การป้องกันและกำจัด ป้องกันและกำจัดแมลงพวกปากดูดดังกล่าว โดยพ่นสารเคมีเช่น คาร์บาริล 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร อาจพ่นควบคู่กับสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ออกซิคลอไรด์ หรือ ไซฟลูธริน 40-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ดังนี้

1. ภาวะภัยแล้ง เพราะลำไยต้องการน้ำมากในช่วงที่กำลังขึ้นลูก ปัจจุบัน น้ำต้นทุนในจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการจนถึงหน้าฝน แต่ในอำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาวมีชาวสวนที่ปลูกลำไยกันมากขึ้น เนื่องจากบริเวณดังกล่าวอยู่นอกเขตชลประทาน และไม่มีอ่างเก็บน้ำ แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือในการช่วยชะลอการไหลของน้ำ
2. ราคาของลำไย โดยปกติพ่อค้าชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ได้เข้ามาลงทุนสร้าง “ล้ง” รับซื้อผลผลิตลำไยนอกฤดู เฉพาะในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดการแข่งขันรับซื้อลำไยสูง เป็นผลดีต่อเกษตรกรที่ขายลำไยได้ราคา เพราะมีการมาจองขอซื้อเหมาสวนล่วงหน้า เพราะเศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นดี เศรษฐกิจจีนซบเซา ไม่อาจจะคาดเดาได้ เพราะที่ผ่านมาก็มีปัญหามาแล้ว เพียงแต่ไม่มากเท่าปีนี้ เกษตรกรถูกเบียดมาถถึง 40-50 %
3. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ มีผลต่อคุณภาพของผลผลิตลำไย ทำให้ผลผลิตลดลง และได้ผลลำไยที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร
4. โรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพผลผลิตลำไย
5. แมลง และศัตรูของลำไย มีผลต่อคุณภาพของลำไย
6. การใช้ปุ๋ยเคมีเกินจำเป็นเพื่อเร่งผลผลิต และคุณภาพของลำไย ส่งผลทำให้เกิดสารตกค้างแก่ผู้บริโภค
7. ปัญหาขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว ทั้งที่มีจำนวนจำกัด ค่าแรงแพง ส่งผลความสามารถในการแข่งขัน ต้องพยายามออกแบบการปลูกใหม่ ให้ปลูกระยะชิด ตัดเตี้ยลงเพื่อปรับให้เข้ากับค่าแรงงาน
8. การทำผลผลิตให้ได้ลำไยผิวสวย เนื่องจากเป็นที่นิยมของคนจีน จึงรมด้วยซัลเฟอร์ (กำมะถัน) เพื่อช่วยยืดอายุ 4-6 สัปดาห์ อีกทั้งจีนยังมีการตรวจการปนเปื้อนของซัลเฟอร์ให้เป็นไปตามเกณฑ์
9. ปัญหาและอุปสรรคของลำไยไทย คือ มีคู่แข่งหลายเครื่องหมายการค้าและแข่งขันกันเอง จากจีนและไต้หวัน ขณะที่ประเทศอื่นเริ่มมีการปลูกเพิ่มขึ้น รัฐบาลฟิลิปปินส์และเวียดนามมีการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาการปลูกลำไยเพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนินทร์รัฐ กิตติพิชญ์อัมพร, พรชัย ชันดี และอาภาศิริ สุวรรณานนท์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย พบว่า 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรสแล้ว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท โดยมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับหมู่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว 5 ปีหรือต่ำกว่า 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยภาพรวมในระดับมาก 3) การทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ๆ ไม่แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ๆ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กำธร พิทักษ์วงษ์ควานิช (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) อาสาสมัครกู้ภัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 35.92 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 42.39 ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 23.95 สถานภาพสมรส ร้อยละ 58.58 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 35.92 อาชีพหลัก ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 28.80 ระยะเวลาที่ได้ทำงานเป็นอาสา มากกว่า 7 ปี ร้อยละ 33.01 2) ปัญหาและอุปสรรค ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาสาสมัครที่มีระยะเวลาที่ได้ทำงานเป็นอาสาสมัครต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาสาสมัครที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพหลักต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ปริญญา รัชอินทร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่

ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำนวน 142 คน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เฉพาะกฎหมายและกฎระเบียบ เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยฯ จำแนกตามประชากรศาสตร์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุและสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

สุรพล ทองเที่ยง (2552, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร (ลำไย) ที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานในกิจกรรมด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตและกิจกรรมการสร้างเครือข่ายประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7,782 คน ซึ่งได้ทำการสุ่มประชากรจำนวน 389 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนมากเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้หลักเฉลี่ยที่ระหว่าง 25,000 -100,000 บาท ต่อปี มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 5-10 ปี มีพื้นที่ปลูกลำไยคนละ 5-10 ไร่ สมาชิกในครัวเรือนเป็นแรงงานเกษตรกรเฉลี่ย 2 คน และมีสถานภาพประกอบอาชีพการปลูกลำไย เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรการดำเนินงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิต ความรุนแรงของปัญหาและอุปสรรค ที่มีระดับมากได้แก่ ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ โสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ รองลงมาได้แก่ ปัญหาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และปัญหาของเนื้อหาวิชาการหรือกระบวนการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ส่วนกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความรุนแรงของปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามหัวข้อ ได้แก่ ปัญหาการขาดการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร สถานการณ์การผลิต และการตลาดที่ทันสมัยและรวดเร็ว รองลงมาปัญหาความเชื่อมโยงหรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร การผลิต การตลาดและปัญหาการติดต่อและเชื่อมโยง ระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรและเครือข่าย

จรรยา วจัน บุตรดา (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภินทร์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนโยธา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนโยธา จำแนกตามตัวแปร วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน อัตราเงินเดือน ประสบการณ์ ตำแหน่ง มีกลุ่มประชากรจำนวน 70 คน ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนโยธา พบว่า ระดับการศึกษาที่สูงยังมีปัญหาและอุปสรรคมาก อัตราเงินเดือนที่สูงยังมีปัญหาและอุปสรรคมาก ประสบการณ์ที่สูงยังมีปัญหาและอุปสรรคมาก ตำแหน่งที่สูงยังมีปัญหาและอุปสรรคมาก

ปริญญา รัชอินทร์ (2552, บทคัดย่อ) เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เฉพาะด้านกฎหมายและกฎระเบียบ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่ามากไปน้อยคือ ด้านงานในความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ด้านอิทธิพลของผู้กระทำผิด ด้านความร่วมมือ จากประชาชนและหน่วยงานอื่น และด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

พรพรรณ นงนุช (2554, บทคัดย่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการควบคุมภายในภาครัฐการตามองค์ประกอบ 5 ข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามประเมินผล รองลงมา คือ

ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมต่ำที่สุด 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในภาครัฐ ตามองค์ประกอบ 5 ข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมและด้านการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบการบริหารการควบคุมในภาครัฐ ความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กร โดยจำแนกข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานพบว่า ระดับบริหารราชการแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการการควบคุมภายในภาครัฐ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำนวนบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมและด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ต่างกัน และหน่วยงานได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารการควบคุมโดยรวมแตกต่างกันทุกด้าน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารการควบคุมภายในราชการ โดยรวมกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโดยรวมพบว่า การให้ความสำคัญต่อการบริหารการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคไปในทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้เห็นว่า หากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารการควบคุมภายใน โดยรวมมาก

สุขมา ศรีคำ (2554, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติ ภาระงานและรายได้ และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคาม จำนวน 96 คน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิติการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่าระดับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวก อยู่ในอันดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการจัดการองค์การ อยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการกำลังคน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการรายงาน อยู่ในระดับน้อย

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคามเพศหญิง เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าเพศชาย บุคลากรเทศบาลตำบล

พนมสารคาม ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าอายุช่วงอื่นทั้งหมด บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ หรือเทียบเท่าเห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าการศึกษา ระดับอื่นทั้งหมด บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคาม ที่มีหน่วยงานที่ปฏิบัติ คือ กองช่าง เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าหน่วยงานอื่นทั้งหมด บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคาม ที่มีประสบการณ์ ไม่เกิน 5 ปี เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าประสบการณ์การทำงานอื่นทั้งหมด และบุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคาม ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่ารายได้ต่อเดือนอื่นทั้งหมด

รัตนารักษ์ ศุภประเสริฐ (2554, บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา เขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา เขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชี จำนวน 12 แห่ง จำนวน 71 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติต่าง ๆ ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าที่ (Independence sample t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชี ด้านข้อมูล ด้านบุคลากร ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก ด้านระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง และจากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน ส่งผลต่อปัจจัยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีปัจจัยด้านทางศึกษา แตกต่างกันส่งผลต่อปัจจัยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทร เอกพันธ์, นิติ ผดุงชัย และไฉไล สักดิวิรพงษ์ (2556, บทคัดย่อ) การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษาดำรวจภูธร จังหวัดอุบลราชธานี สรุปการวิจัยได้ดังนี้ 1) ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อายุ ระดับชั้นยศ สถานภาพการสมรส อายุราชการต่างกัน ปัญหาและอุปสรรค

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฯ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มากที่สุด คือ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดอุปกรณ์เครื่องมือ ในการปฏิบัติหน้าที่และประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำงานรับผิดชอบหลายด้านทำให้ การทำงานด้านนี้ไม่บรรลุเป้าหมายและขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ศุภรติพย์ นิลารักษ์ (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด” การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของ เกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่อปี โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางที่ปลูก ยางพาราในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด จำนวน 389 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และใช้ LSD (Least Significant Difference test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่หากพบว่า มีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุ 31 ปีขึ้นไป-40 ปี จบการศึกษานุปริญญา/ เทียบเท่า และมีรายได้ต่อปี 150,000 บาทขึ้นไป-200,000 บาท ผลการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขต พื้นที่ จังหวัดตราด ในด้านสุขภาพและหน้าที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านครอบครัวมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก ด้านจิตวิญญาณมีคุณภาพชีวิตอยู่ใน ระดับดีมาก และอันดับสุดท้ายด้านสังคมเศรษฐกิจมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับคิน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และ รายได้ ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ส่วนเกษตรกรชาวสวนยางที่มีอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริมา แทนนิล และ ปราโมทย์ ประจันปัจฉนิก (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของ เกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาของเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และระดับการปรับตัวของเกษตรกรดังกล่าว นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบปัจจัย ส่วนบุคคลต่อการปรับตัวของเกษตรกรและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาของเกษตรกรกับ ปรับตัวของเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวเหล่านั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าว ทั้ง 6 ตำบล ในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 363 คน และสัมภาษณ์เจาะลึก

เกษตรกร จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีความแตกต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวมีปัญหาอยู่ในระดับสูงและมีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา จำนวนการถือครองที่ดิน จำนวนต้นมะพร้าว รายได้จากการทำสวนมะพร้าว และรายได้นอกเหนือจากการทำสวนมะพร้าวที่แตกต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีการปรับตัวที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาของเกษตรกรต่างกัน โดยรวมด้านภัยแล้ง ศัตรูพืชและราคาผลผลิตตกต่ำไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของเกษตรกร

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบตัวแปรต้นกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
เพศ	รัตนารณ์ สุภประเสริฐ (2554) ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา	พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน ส่งผลต่อปัจจัยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีแตกต่างกัน
เพศ	สุขุมมา ศรีคำ (2554) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา	พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลพนมสารคามเพศหญิง เห็นว่าการบริหารงานของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าเพศชาย
เพศ	สุภรทิพย์ นิลารักษ์ (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่จังหวัดตราด”	พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางที่มีเพศ ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
อายุ	สิริมา แทนนิต และคณะ (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	อายุ ที่แตกต่างกันมีการปรับตัวที่ไม่แตกต่างกัน
อายุ	กำธร พัทธ์ชัยศรีวานิช (2551) ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร	อาสาสมัครที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
อายุ	สิริมา แทนนิต และคณะ (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	อายุที่แตกต่างกันมีการปรับตัวที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาของเกษตรกรต่างกัน
ระดับการศึกษา	รัตนภรณ์ ศุภประเสริฐ (2554) ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา	พบว่าเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีปัจจัยด้านทางศึกษา แตกต่างกันส่งผลต่อปัจจัยฯแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ระดับการศึกษา	ธนินท์รัฐ กิตติพิชญ์อมพร และคณะ (2550) ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวของอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร	เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มี ระดับการศึกษาสูงสุด แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคฯ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
ระดับการศึกษา	กำธร พิทักษ์วงษ์วานิช (2551) ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร	ระดับการศึกษาสูงสุด ต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน
รายได้	กำธร พิทักษ์วงษ์วานิช (2551) ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
รายได้	ปริญญญา รัชอินทร์ (2552) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจ7	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
รายได้	ชนินทร์รัฐ กิตติพิชญ์อัมพร และคณะ (2550) ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวของอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ๗ ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบตัวแปรต้นกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกตัวแปรต้นของงานวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตมาเป็นตัวแปรต้นในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้
6. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้วิจัยได้เลือกใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 จำนวน 3,364 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง จากชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลช่วงปี 2557-2559 ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขต อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 3,364 คน ที่วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% มีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่าสูตรดังนี้} \quad n &= \frac{3,364}{1 + 3,364 (0.0025)} \\
 &= \frac{3,364}{9.41} \\
 n &= 357.49 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน และทำการสุ่มแบบใช้ความน่าจะเป็น โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตามแนวคิด Edwards Deming PDCA หรือ Deming cycle (Edwards, 1990) ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Close ended question) จำนวน 19 ข้อ โดยแต่ละคำถามจะมีระดับปัญหา 4 ระดับ ได้แก่ ปัญหามากที่สุด ปัญหาปานกลาง ปัญหาเล็กน้อย และปัญหาน้อยที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	ให้	4 คะแนน
ปัญหามาก	ให้	3 คะแนน
ปัญหาน้อย	ให้	2 คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไย นำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุม วัตถุประสงค์หรือไม่จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 3 ท่าน ได้แก่

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจันทบุรี วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 คุณโจแอนน์ วารีภพ ตำแหน่ง เจ้าของสวนลำไยพื้นที่อำเภอสอยดาว เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจศูนย์จันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่ปลูกลำไยนอกฤดูฤดูกาลในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่ปลูกลำไยนอกฤดูฤดูกาลในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา โดยนำแบบสอบถามไปให้โดยตรงด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดยให้ออกาสผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำแบบสอบถามอย่างอิสระ

3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 358 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 358 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่ม ขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test)

เกณฑ์การแปลผล

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย เลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรการหาค่าอันตรายภาคขึ้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด}-\text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเปรียบเทียบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต โดยเก็บข้อมูลจากชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	245	68.44
หญิง	113	31.56
รวม	358	100.00
อายุ		
20-30 ปี	28	7.82
31 ปีขึ้นไป-40 ปี	82	22.91
41 ปีขึ้นไป-50 ปี	107	29.89
51 ปีขึ้นไป-60 ปี	88	24.58
61 ปีขึ้นไป	53	14.80
รวม	358	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	223	62.29
ปริญญาตรี	131	36.59
ปริญญาโท	4	1.12
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
รวม	358	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	49	13.69
10,001 บาทขึ้นไป-20,000 บาท	153	42.74
20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท	76	21.23
30,001 บาทขึ้นไป	80	22.34
รวม	358	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต		
ต่ำกว่า 100 ต้น	45	12.57
101 ต้นขึ้นไป-300 ต้น	97	27.09
301ต้นขึ้นไป-500 ต้น	101	28.21
501 ต้นขึ้นไป	115	32.13
รวม	358	100.00

จากตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.44 และเพศหญิง ร้อยละ 31.56 ชาวสวนมีอายุ 41 ปีขึ้นไป-50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.89 รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.58 อายุ 31 ปีขึ้นไป-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.91 อายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.80 และ อายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.82 ตามลำดับ ชาวสวนจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.29 มากที่สุด รองลงมา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.59 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 1.12 ตามลำดับ ชาวสวนมีรายได้ต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป-20,000บาท คิดเป็นร้อยละ 42.74 มากที่สุด รองลงมา 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.34 รายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.23 และสุดท้ายมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.69 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.13 มากที่สุด รองลงมา จำนวน 301 ต้นขึ้นไป-500 ต้น คิดเป็นร้อยละ 28.21 จำนวน 101ต้นขึ้นไป-300 ต้น คิดเป็นร้อยละ 27.09 และสุดท้ายจำนวนต่ำกว่า 100 ต้น คิดเป็นร้อยละ 12.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน

ด้านขั้นตอนการวางแผน	ระดับปัญหา				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีปัญหาการได้ความรู้เรื่อง การทำลำไยนอกฤดูกาล จากแหล่งที่ มีความน่าเชื่อถือสูง เช่น ม.เกษตร ฯ, ม.แม่โจ้, กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น	70 (19.55)	137 (38.27)	134 (34.43)	17 (4.75)	2.73	0.83	มาก	4
2. ท่านมีปัญหาการได้ความรู้จาก เพื่อนชาวสวน และการดูงาน จากสวนอื่น ๆ	99 (27.65)	165 (46.09)	91 (25.42)	3 (0.84)	3.01	0.75	มาก	2
3. ท่านมีปัญหาการวางแผนกำหนด ช่วงระยะเวลาเก็บผลผลิต	90 (25.14)	193 (53.91)	73 (20.39)	2 (0.56)	3.04	0.69	มาก	1
4. ต้นลำไยของท่านมีปัญหาหระย ความห่างของต้น ที่เหมาะสม	53 (14.80)	215 (60.06)	86 (24.02)	4 (1.12)	2.89	0.65	มาก	3
	ภาพรวม				2.91	0.51	มาก	

จากตารางที่ 5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน พบว่าชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 2.91, SD = 0.51$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีปัญหาการวางแผนกำหนดช่วงระยะเวลาเก็บผลผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.04, SD = 0.69$) เป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาการได้ความรู้จากเพื่อนชาวสวน และการดูงานจากสวนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.01, SD = 0.75$) ปัญหาหระยความห่างของต้นที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89, SD = 0.65$) และสุดท้ายปัญหาการได้ความรู้เรื่องการทำลำไยนอกฤดูกาลจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง เช่น ม.เกษตรฯ, ม.แม่โจ้, กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.73, SD = 0.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการดำเนินการ
แก้ไขปัญหา

ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไข ปัญหา	ระดับปัญหา				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีปัญหาคอมพิวเตอร์ และ ตรวจสอบการติดตั้งกิ่งลำไยทุกต้น	23 (6.42)	137 (38.27)	158 (44.13)	40 (11.17)	2.40	0.77	น้อย	7
2. ท่านมีปัญหาคอมพิวเตอร์และ ตรวจสอบการใส่ปุ๋ย	37 (10.34)	109 (30.45)	152 (42.46)	60 (16.76)	2.34	0.88	น้อย	8
3. ท่านมีปัญหาคอมพิวเตอร์ใส่ปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับปุ๋ยเคมี	45 (12.57)	175 (48.88)	129 (36.03)	9 (2.51)	2.72	0.71	มาก	6
4. ท่านมีปัญหาการป้องกัน ความเสียหายที่อาจเกิดจากภัย ธรรมชาติ ได้แก่ การค้าต้นและกิ่งลำ ไย ทำแนวกันไฟ และร่องสำหรับการ ระบายน้ำ	101 (28.21)	147 (41.06)	92 (25.70)	18 (5.03)	2.92	0.86	มาก	3
5. ท่านมีปัญหาเรื่องการป้องกัน ศัตรูพืช เช่น แมลงต่าง ๆ และ ค้างคาว เป็นต้น	96 (26.82)	121 (33.80)	121 (33.80)	20 (5.59)	2.82	0.89	มาก	4
6. ท่านมีปัญหาในการจัดซื้อสาร ไปดัสเซียมคลอไรด์	145 (40.50)	100 (27.93)	81 (22.93)	32 (8.94)	3.00	1.00	มาก	1
7. ท่านมีปัญหาในด้านการจัดเก็บ สารไปดัสเซียมคลอไรด์	104 (29.05)	120 (33.52)	91 (25.42)	43 (12.01)	2.80	0.99	มาก	5
8. ท่านมีปัญหาด้านแรงงานต่อการ จัดการภายในสวน	102 (28.49)	152 (42.46)	81 (22.63)	23 (6.42)	2.93	0.87	มาก	2
ภาพรวม					2.74	0.57	มาก	

จากตารางที่ 6 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีปัญหาในการจัดซื้อสารไปดัสเซียมคลอไรด์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 1.00$) เป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาด้านแรงงานต่อการจัดการภายในสวน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.87$) ปัญหาการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$, $SD = 0.86$)

ปัญหาเรื่องการป้องกันศัตรูพืช เช่น แมลงต่าง ๆ และค้างคาว เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.89$) ปัญหาในด้านการจัดเก็บสารโปตัสเซียมคลอไรด์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$, $SD = 0.99$) ปัญหาการใส่ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 0.71$) ปัญหาการควบคุม และตรวจสอบการตัดแต่งกิ่งลำไยทุกต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$, $SD = 0.77$) และสุดท้ายปัญหาการควบคุมและตรวจสอบการใส่ปุ๋ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย นอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล

ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล	ระดับปัญหา				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ลำไยของท่านมีปัญหาคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด	73 (20.39)	184 (51.40)	101 (28.21)	-	2.92	0.69	มาก	1
2. ท่านมีปัญหาความพอใจกับ ผลผลิตที่ได้รับ และคุ้มค่า กับการลงทุน	66 (18.44)	141 (39.39)	150 (41.90)	1 (0.28)	2.76	0.75	มาก	2
3. ท่านมีปัญหาข้อตกลงล่วงหน้า กับสิ่งหรือผู้รับซื้อลำไย	34 (9.50)	197 (55.03)	120 (33.52)	7 (1.96)	2.72	0.66 0.64	มาก	3
4. ท่านมีปัญหาหลังสนับสนุน ที่เพียงพอต่อระบบการจัดการสวน เช่น เงินทุน เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ เป็นต้น	23 (6.42)	175 (48.88)	153 (42.74)	7 (1.96)	2.60		มาก	4
	ภาพรวม				2.75	0.47	มาก	

จากตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีปัญหาคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$, $SD = 0.69$) เป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาความพอใจกับผลผลิตที่ได้รับ และคุ้มค่ากับการลงทุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.75$) ปัญหาข้อตกลงล่วงหน้ากับสิ่งหรือผู้รับซื้อลำไย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 0.66$)

และสุดท้ายปัญหาสิ่งสนับสนุนที่เพียงพอต่อระบบการจัดการสวน เช่น เงินทุน เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ เป็นต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย นอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐาน และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐาน และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	ระดับปัญหา				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีปัญหาด้านการศึกษาปัจจัย ที่ส่งผลต่อการผลิตลำไยที่มีคุณภาพ	37 (10.34)	167 (46.65)	143 (39.94)	11 (3.07)	2.64	0.71	มาก	3
2. ท่านมีปัญหาด้านศึกษาสภาพ ภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง และ ส่งผลต่อการผลิตลำไยนอกฤดูกาล	93 (25.98)	159 (44.41)	100 (27.93)	6 (1.68)	2.95	0.78	มาก	1
3. ท่านมีปัญหาด้านการศึกษา สภาวะของตลาดการส่งออก	68 (18.99)	140 (39.11)	125 (34.92)	25 (6.98)	2.70	0.86	มาก	2
ภาพรวม					2.76	0.62	มาก	

จากตารางที่ 8 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.62$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีปัญหาด้านศึกษาสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อการผลิตลำไยนอกฤดูกาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.78$) เป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาด้านการศึกษาสภาวะของตลาดการส่งออก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.70$, $SD = 0.86$) และสุดท้ายปัญหาด้านการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตลำไยที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมรายด้าน

ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
1. ด้านขั้นตอนการวางแผน	2.91	0.51	มาก	1
2. ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา	2.74	0.57	มาก	4
3. ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล	2.75	0.47	มาก	3
4. ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	2.76	0.62	มาก	2
ภาพรวมรายด้าน	2.79	0.28	มาก	

จากตารางที่ 9 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.12$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.51$) มีระดับปัญหามาก รองลงมาคือ ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 0.62$) มีระดับปัญหามาก ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.47$) มีระดับปัญหามาก และอันดับสุดท้าย ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 2.74$, $SD = 0.57$) มีระดับปัญหามาก

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบเพศกับ ระดับปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

เพศ	จำนวนคน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	245	2.82	0.27	2.81	0.89
หญิง	113	2.73	0.28		

จากตารางที่ 10 การเปรียบเทียบเพศกับ ระดับปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.89 แสดงว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปีที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปีที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	0.23	0.06	0.75	0.56
ภายในกลุ่ม	353	26.85	0.08		
รวม	357	27.08			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.56 แสดงว่า ชาวสวนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	1.09	0.54	7.42	0.00
ภายในกลุ่ม	355	25.99	0.07		
รวม	357	27.08			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	สูงกว่าปริญญาโท
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.75	-	-.09*	-.34*	
ปริญญาตรี	2.85		-		
ปริญญาโท	3.09				
สูงกว่าปริญญาโท	2.79				-

จากตารางที่ 13 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

2. ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท

สมมติฐานที่ 4 ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.89	0.61	8.52	0.00
ภายในกลุ่ม	354	25.25	0.07		
รวม	357	27.08			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า ชาวสวนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001 บาทขึ้นไป - 20,000บาท	20,001 บาทขึ้นไป - 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.56	-	-.15*	-.23*	-.21*
10,001บาทขึ้นไป-20,000บาท	2.74	.15*	-	-.08*	
20,001บาทขึ้นไป-30,000 บาท	2.82	.23*	.08*		
30,001 บาทขึ้นไป	2.76	.21*			-

จากตารางที่ 15 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า ชาวสวนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป-20,000บาท
2. ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ 20,001บาทขึ้นไป-30,000 บาท
3. ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป
4. ชาวสวนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท
5. ชาวสวนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท
6. ชาวสวนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท

7. ชาวสวนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป-20,000บาท

8. ชาวสวนที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท สมมติฐานที่ 5 ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	2.04	0.68	9.59	0.00
ภายในกลุ่ม	354	25.04	0.07		
รวม	357	27.08			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 16 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีจำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดการ

สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามจำนวน
ต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต

จำนวนต้นลำไยที่ สามารถให้ผลผลิต	\bar{X}	ต่ำกว่า 100 ต้น	101ต้นขึ้นไป-300 ต้น	301ต้นขึ้นไป ไป-500 ต้น	501 ต้นขึ้นไป
ต่ำกว่า 100 ต้น	2.66	-	-.11*	-.10*	-.23*
101ต้นขึ้นไป-300 ต้น	2.77	.11*			-.12*
301ต้นขึ้นไป-500 ต้น	2.76	.10*			-.13*
501 ต้นขึ้นไป	2.89	.23*	.12*	.13*	-

จากตารางที่ 17 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ
ทดสอบ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถ
ให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัด
จันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่ำกว่า 100 ต้น มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้น
ลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 101 ต้นขึ้นไป-300 ต้น

2. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่ำกว่า 100 ต้น มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้น
ลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 301 ต้นขึ้นไป-500 ต้น

3. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่ำกว่า 100 ต้น มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้น
ลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป

4. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 101 - 300 ต้น มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้น
ลำไยที่สามารถให้ผลผลิต ต่ำกว่า 100 ต้น

5. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 101ต้นขึ้นไป-300 ต้น มีปัญหา
การจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวน
ที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป

6. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 301 ต้นขึ้นไป - 500 ต้น มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต ต่ำกว่า 100 ต้น

7. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 301 ต้นขึ้นไป-500 ต้น มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น้อยกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป

8. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต ต่ำกว่า 100 ต้น

9. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 101 ต้นขึ้นไป-300 ต้น

10. ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มากกว่า ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 301 ต้นขึ้นไป-500 ต้น

ตารางที่ 18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557	ยอมรับสมมติฐาน
4. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557	ยอมรับสมมติฐาน
5. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูการผลิตที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย “ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์ครั้งนี้เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่ทำสวนลำไยช่วงปี 2557-2559 ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขต อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 358 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ซึ่งผลการศึกษานำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. การทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยช่วงปี 2557-2559 ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 ปีขึ้นไป-50 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และมีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิต 501 ต้นขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชาวสวนมีปัญหา ด้านขั้นตอนการวางแผนอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และ

ประเมินผลอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายปัญหาด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา
อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

1. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน
2. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไย
นอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน
3. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
4. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการ
สวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
5. ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาลที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน
มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยภาพรวม พบว่า ปัญหาการจัดการชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกาล
ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย
สุรพล ทองเที่ยง (2552, บทคัดย่อ) การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน
ตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูก
ลำไย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตร และปัญหาของเนื้อหาวิชาการหรือกระบวนการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตรที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ส่วนกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความรุนแรง
ของปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก แต่ขัดแย้งงานวิจัยของปริญญา รัชอินทร์ (2552, บทคัดย่อ)
ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจ
นครบาล 7 พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้น
สามารถแยกวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านขั้นตอนการวางแผน พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุขมา ศรีคำ (2554, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการวางแผนด้านการจัดการองค์การ อยู่ในระดับมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุรพล ทองเที่ยง (2552, บทคัดย่อ) การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จะเน้นด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตและกิจกรรมการสร้างเครือข่ายประชากร ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 นั้นเผชิญกับสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ไม่สามารถวางแผนกำหนดช่วงระยะเวลาเก็บผลผลิตได้แน่นอน ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า

1.2 ด้านขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล ทองเที่ยง (2552, บทคัดย่อ, การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีการแก้ไขปัญหาต้นสาเหตุ จัดปัญหาความเชื่อมโยงหรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร การผลิต การตลาดและปัญหาการติดต่อและเชื่อมโยง ระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรและเครือข่าย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของปริญญา รัชอินทร์ (2552, บทคัดย่อ) เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจ พบว่า ไม่นับการแก้ไขปัญหา เน้นปฏิบัติหน้าที่งานที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยการเรียนรู้งานด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า การควบคุมผลผลิตลำไยให้มีคุณภาพนั้น ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด เพื่อให้ได้ลำไยที่มีคุณภาพ สีสวลีลำไยสวย เพื่อให้ได้ขนาดมาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ดังนั้นต้องการดูแลอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง

1.3 ด้านขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล พบว่า ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ นงนุช (2554, บทคัดย่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการควบคุมภายในภาครัฐการตามองค์ประกอบ 5 ข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามประเมินผล แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุขมา ศรีคำ (2554, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ปัญหาและ

อุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อันดับสุดท้าย คือ ด้านการรายงาน ตรวจสอบอยู่ในระดับน้อย ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่าการ ตรวจสอบผลผลิตลำไย ก่อนออกจำหน่ายสู่ตลาด เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งจะทำได้ราคาที่ดี คุ่มค่าแก่การลงทุน และทำให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจที่จะกลับมาซื้ออีก

1.4 ด้านการกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น พบว่า ชาวสวนที่ทำสวน ลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 มีระดับปัญหา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของรัตนภรณ์ ศุภประเสริฐ (2554, บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชี ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของพรพรรณ นงนุช (2554, บทคัดย่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ระบบการควบคุมภายใน พบว่า ผู้บริหารขาดการให้ความสำคัญต่อการบริหารการควบคุม ภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ ขั้นตอนนี้ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลจำเป็นต้อง ทำการศึกษาสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลาดการส่งออก การผลิตลำไยให้ คุณภาพดี เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาทำให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพ ทำให้ขายได้ราคาดี และเป็น ที่ต้องการของตลาดส่งออกอยู่ทุกปี

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและจำนวนต้นลำไยที่สามารถ ให้ผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ชาวสวนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยศุภกรทิพย์ นิลารักษ์ (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ที่มีเพศ มีระดับคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย นั้นอาจกล่าวได้ว่าเพศหญิงและเพศชายมีความเท่าเทียมกันในบทบาทของสังคม มีความรู้ ความสา ารถในการจัดการปัญหาได้เท่าเทียมกัน จึงทำให้เพศนั้นปัญหาที่พบไม่แตกต่างกัน

2.2 ชาวสวนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูฤดูกาลปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยสิริมา แทนนิล และผศ.ดร. ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าอายุ ที่แตกต่างกันมีการปรับตัวที่ไม่แตกต่าง

กันในการคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า ชาวสวนที่อายุในแต่ละช่วงที่ต่างกัน สามารถเรียนรู้ การถ่ายทอด ปัญหาการจัดการสู่กันได้ จึงทำให้อายุนั้นไม่ส่งผลต่อปัญหาการจัดการสวนลำไย

2.3 ชาวสวนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิต ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกัมพูกรทิพย์ นิลาธิ์ (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด” พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ในการคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่าชาวสวนที่มีการศึกษาจะทำให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการปัญหาได้อย่างเป็นระบบ สามารถเรียนรู้ หากความรู้เพิ่มเติม ได้อยู่ ตลอดเวลา จึงทำให้ระดับการศึกษาส่งผลต่อปัญหาการจัดการที่แตกต่างกัน

2.4 ชาวสวนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิต ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริมา แทนนิล และปราโมทย์ ประจนปัจจนึก (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า รายได้นอกเหนือจากการทำสวนมะพร้าว ที่แตกต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่ารายได้ที่ได้รับจากผลผลิตนั้น ต้องนำมาดูแลรักษาผลผลิตลำไยให้มีคุณภาพ หากมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดูแลจะส่งผลให้มีปัญหาในการจัดการสวนลำไยมาก จึงทำให้รายได้ มีปัญหาต่อการจัดการสวนลำไยแตกต่างกัน

2.5 ชาวสวนที่มีจำนวนต้นลำไยที่สามารถให้ผลผลิตต่างกัน มีปัญหาการจัดการสวน ลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของสิริมา แทนนิล และ ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก (2557, บทคัดย่อ) การปรับตัวของเกษตรกร จากปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า จำนวนการ ถูรองที่ดิน จำนวนต้นมะพร้าว ที่แตกต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ในการคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า การดูแล รักษาลำไยยังมีจำนวนต้นลำไย มาก ต้องดูแลมากขึ้น พบปัญหามากกว่าจำนวนต้นลำไยที่น้อยกว่า จึงทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด จึงทำให้ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่องปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบายการดำเนินแก้ไขปัญหาด้านการควบคุมและตรวจสอบการใส่ปุ๋ย
2. ควรกำหนดนโยบายการตรวจสอบ และประเมินผล โดยวางแผนแก้ไขปัญหาล้าง
สนับสนุนที่เพียงพอต่อระบบการจัดการสวน เช่น เงินทุน เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ เป็นต้น
และปัญหาข้อตกลงล่วงหน้ากับล้งหรือผู้รับซื้อลำไย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้การดูแลต้นลำไย การใส่ปุ๋ยให้แก่ชาวสวน เป็นประจำ
ทุกเดือน
2. ควรจัดประชุมปัญหากลุ่มชาวสวนลำไย เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาล้างหน้า เช่น
ภาวการณ์ขาดแคลนน้ำ การประกันราคาลำไย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรทำการศึกษาปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรีในการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิต ในจังหวัดอื่น ๆ
เพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์ปัญหา นำมาพัฒนาปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหามารจัดการสวนลำไยนอก
ฤดูการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กำธร พิทักษ์วงศ์วานิช. (2551). ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครผู้กักตุนนิรภัยร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จรรยาโรจน์ บุตรตา. (2552). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนโยธาคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภินทรบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดำรงค์ วัฒนา. (2545). ทฤษฎีองค์การ. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิเรก วรรณทอง. (2552). การปลูกถ่ายที่จังหวัดจันทบุรี. ตราด: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดตราด.
- ธนิษฐ์รัฐ กิตติพิชญ์อัมพร, พรชัย ชันดี และอาภาศิริ สุวรรณานนท์. (2550). ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 1(1), 57-64.
- ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์. (2546). รายงานการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขavnในการแก้ปัญหา (AQ) เขavnอารมณ์ (EQ) จริยธรรมธุรกิจและความเครียดของผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทนุช ตั้งเสถียร. (2546). บุคลิกภาพแบบ MBTI ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้าอุปสรรค. และความเครียดในการทำงาน: กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยงค์ จึงอยู่สุข. (2541). เล่าขานตำนานลำไย. ลำพูน: สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.
- ปริญญา รัชอินทร์. (2552). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, โครงการบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2559). ลำไยนอกฤดูดูแลเงินล้าน องค์ความรู้ทางการเกษตร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- พรพรรณ นงนุช. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน.**
การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัตนภรณ์ ศุภประเสริฐ. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงาน
การเงินและบัญชีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา.**
การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรวรรณ หงษ์กิตติยานนท์. (2548). **เขavn้ อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค
และการรับรู้รูปแบบการเรียนรู้ของพนักงานในโรงงานผลิตเครื่องมือแพทย์แห่งหนึ่ง.**
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ,
คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรัญญาพร ปานเสน. (2550). **ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความผูกพันใจ
ต่อเป้าหมายและวิธีการสร้างอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของนักธุรกิจอิสระ
ในการขายธุรกิจตรงหลายชั้น.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยา นาควัชระ. (2544). **น้ำใจไมตรี (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาตนเอง
และนักบริหาร.
- วีรชัย ตันติวีระวิทยา. (2530). **ต้นตอหาความเป็นเลิศ: ประสบการณ์จากบริษัทอเมริกันชั้นนำ
ของโลก.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). **เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ: 3Q เพื่อความสำเร็จ.** กรุงเทพฯ:
สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมองคริสเตียนเฟรน.
- ศุภรทิพย์ นิลารักษ์. (2557). **คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด.**
ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน,
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). **การปลูกกล้วย.** กรุงเทพฯ:
กรมส่งเสริมการเกษตร
- สมคิด บางโม. (2546). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: วิทพัฒน์.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี. (2559). **การผลิตกล้วยนอกฤดู ตอนที่ 1. เข้าถึงได้จาก**
<http://www.chanthaburi.doae.go.th/>

- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2550). **มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. เชิงใหม่: ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลักการเก็บเกี่ยวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี. (2559). **ชาวสวนที่ทำสวนลำไยนอกฤดูกลางช่วงปี 2557-2559. จันทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี.**
- สิริมา แทนนิต และปราโมทย์ ประจนปัจจนึก. (2557). การปรับตัวของเกษตรกรจากการปัญหาการปลูกมะพร้าว ในเขตอำเภอทับสะแกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 40(1), 114-127.**
- สุภมา ศรีคำ. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- สุนทร เอกพันธ์, นิตี ผดุงชัย และไฉไล สักดิรวงศ์. (2556). **ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษาตำรวจภูธร จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 3(1), 79-85.**
- สุรพล ทองเที่ยง. (2552). **การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**
- อารี พันธุ์มณี. (2546). **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไชยใหม่.**
- Certo, S. C. (2000). **การจัดการสมัยใหม่. (พัชนี นนทศักดิ์ และปิยะพันธ์ ปิงเมือง, แปล). กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.**
- Edwards, G. C. (1990). **Implementing public policy.** Washington, DC: Congressional Quarterly Press.
- Fayol, H. (1949). **General and industrial mangement.** London: Sir Issac Pitman & Sons..
- Gulick, L., Urwick, L. (1973). **Paper on the science of administration.** Clifton: Augustus M. Kelley.
- Ouchi, W. G. (1981). **Theory Z: How American business can meet the Japanese challenge.** Reading, Mass: Addison-Wesley.

- Peter, T. J., & Waterman, R. H. (1977). **In search of excellence: Lessons from America's**.
New York: Warner Books
- Stoltz, P.G. (1997). **Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities**. New York:
John Wiley & Sons.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis** (3rd ed.). New York: Harper and Row
Publications.

ภาคผนวก

ส่วนที่ 2 ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
โปรดขีดเครื่องหมาย ใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับ	ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูการผลิตปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	ระดับปัญหา			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ขั้นตอนการวางแผน					
1	ท่านมีปัญหาการได้ความรู้เรื่องการทำลำไยนอกฤดูจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง เช่น ม.เกษตร ฯ, ม.แม่โจ้, กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น				
2	ท่านมีปัญหาการได้ความรู้จากเพื่อนชาวสวน และการดูงานจากสวนอื่น ๆ				
3	ท่านมีปัญหาการวางแผนกำหนดช่วงระยะเวลาเก็บผลผลิต				
4	ต้นลำไยของท่านมีปัญหาระยะเวลาห่างของต้นที่เหมาะสม				
ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา					
5	ท่านมีปัญหาการควบคุม และตรวจสอบการตัดแต่งกิ่งลำไยทุกต้น				
6	ท่านมีปัญหาการควบคุมและตรวจสอบการใส่ปุ๋ย				
7	ท่านมีปัญหาการใส่ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี				
8	ท่านมีปัญหาการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ การค้ำต้นและกิ่งลำ ทำแนวกันไฟ และร่องสำหรับการระบายน้ำ				
9	ท่านมีปัญหาเรื่องการป้องกันศัตรูพืช เช่น แมลงต่าง ๆ และค้างคาว เป็นต้น				

ลำดับ	ปัญหาการจัดการสวนลำไยนอกฤดูภาค ปี 2557-2559 อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	ระดับปัญหา			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ขั้นตอนการวางแผน					
10	ท่านมีปัญหาในการจัดซื้อสารโปดัสเซียม คลอเรต				
11	ท่านมีปัญหาในด้านการจัดเก็บสาร โปดัสเซียม คลอเรต				
12	ท่านมีปัญหาด้านแรงงานต่อการจัดการ ภายในสวน				
ขั้นตอนการตรวจสอบ และประเมินผล					
13	ลำไยของท่านมีปัญหาคุณภาพคือเป็นที่ต้องการ ของตลาด				
14	ท่านมีปัญหาความพอใจกับผลผลิตที่ได้รับ และคุ้มค่ากับการลงทุน				
15	ท่านมีปัญหาข้อตกลงล่วงหน้ากับสิ่งหรือผู้รับ ซื้อลำไย				
16	ท่านมีปัญหาสิ่งสนับสนุนที่เพียงพอต่อระบบ การจัดการสวน เช่น เงินทุน เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ เป็นต้น				
การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น					
17	ท่านมีปัญหาด้านการศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อการผลิตลำไยที่มีคุณภาพ				
18	ท่านมีปัญหาการด้านศึกษาสภาพภูมิอากาศ ที่มีการเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อการผลิต ลำไยนอกฤดูภาค				
19	ท่านมีปัญหาด้านการศึกษาสถานะของตลาด การส่งออก				

ขอขอบพระคุณที่ร่วมตอบแบบสอบถาม